Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ЗВЯЗДА

15 мая 1991 г. СЕРАДА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР

№ 93 (21621)

Цана 10 кап.

«Ёсць у калгаса будучыня!»

Аляксандр Іосіфавіч ДУБКО — адзін з самых вядомых у краіне прадстаўнікоў старшынёўскага корпуса. Калгас-камбінат «Прагрэс» Гродзенскага раёна, які ён узначальвае на працягу амаль 20 гадоў, упэўнена ўтрымлівае лідэрства на вытворчасці і рэалізацыі сельскагаспадарчай прадукцыі, вырашэнню сацыяльных праблем.

І сёння на фоне грандыёзных эканамічных і сацыяльных узрушэнняў у краіне тутэйшыя хлебаробы ўпэўнена вырашаюць пастаўленую перад імі задачу: карміць рэспубліку, краіну.

Разам з тым і сюды даходзяць адгалоскі катэгарычных патрабаванняў тых, хто выходзіць на плошчы: «Неадкладна распусціць калгасы, а землі раздаць у прыватную ўласнасць сялянам». Маўляў, калгасная сістэма зжыла сябе, у яе няма будучыні.

Менавіта з гэтага пытання карэспандэнты «Звязды» і пачалі размову з А. І. Дубко.

— Сёння ў нашым грамадстве цяжка з аўтарытэтамі, — пачаў Аляксандр Іосіфавіч. Мы гатовы паставіць пад сумненне ўсё і ўсіх, асабліва што датычыцца ўласных поглядаў, меркаванняў наконт шляхоў развіцця сельскай гаспадаркі. Але тады звернемся да замежнага вопыту. Ці можа быць аўтарытэтам меркаванне прадстаўнікоў камісіі кангрэса ЗША па сельскай гаспадарцы? Нават самыя заўзятыя скептыкі мусяць прызнаць поспехі гэтай краіны ў вырашэнні харчовай праблемы. Дык вось, варта было паглядзець на гэтых аўтарытэтных у сваёй галіне спецыялістаў, якія летась пабывалі ў нашым калгасе. На тварах было шчырае захапленне, калі агладалі палеткі, фермы, перапрацоўчыя прадпрыемствы, жыллё. Ва ўсякім разе, прыемна было пачуць: «Нам яшчэ трэба вучыцца ў вас, сёе-тое не грэх і нам пераняць».

І гэта сказана не дзеля прыгожага слоўца. Былі ў нас дэлегацыі і з многіх іншых заходніх краін. Тая ж рэакцыя. Ды і мне ў сваю чаргу даводзілася пабываць у ЗША, Канадзе, Галандыі, іншых развітых краінах свету. Многае ўражвала (яны там таксама імкнуцца паказаць лепшае), але бачылі і такое, што для нас пройдзены ўжо этап. Асабліва гэта датычыць культуры вытворчасці. Тут замежныя прадстаўнікі амаль аднадушныя: маўляў, у гэтай справе вы нам далі фору. Вядома, гавару толькі пра свой калгас, а не пра іншыя гаспадаркі, а тым больш пра сельскагаспадарчую вытворчасць у цэлым, дзе прарэх, як у тым дзіравым мяху, хапае. Нельга не сказаць і пра ўражанне замежных гасцей ад нашых магазінаў. «Нічога не разумеем, — сцвярджаюць яны. — Толькі што на палетках бачылі сцяну хлеба, на фермах — статкі тлустай жывёлы, а на прылаўках — хоць шаром пакаці. Куды дзяецца ўсё гэта?»

Невырашальная задача. Нават для мяне, народнага дэпутата СССР, загадка: куды, сапраўды, дзяецца тое, што вырасцілі, выгадавалі? Але гэта ўжо тэма іншай размовы — перапрацоўкі, размеркавання. Мы ж вядзём гаворку пра вытворчасць. А тут, пры разумным вядзенні гаспадаркі, у калгасаў нямала пераваг. Цяжка на адносна невялікім участку зямлі ўвесці навукова абгрунтаваныя севазвароты. Ды і ў вырашэнні сацыяльных праблем за калгасамі яўная перавага.

Вядома, на прысядзібным участку ці ў сябе на дачы чалавек працуе з большай аддачай, чым на калгасным палетку. Але гэта таму, што ў калгасе хлебароб так і не адчуў сябе сапраўдным гаспадаром, як не адчуваю сябе, скажам, поўным гаспадаром і я, старшыня гаспадаркі. Адна справа дэкларавацць права быць гаспадаром і зусім іншая — забяспечыць на практыцы гэтыя самыя правы. Каб нам, калгасным хлебаробам, дзяржава гарантавала поўную свабоду, а не давіла стопрацэнтнымі дзяржзаказамі, непамернымі падаткамі, рабаўніцкімі цэнамі на тэхніку, запчасткі, мінеральныя ўгнаенні, будаўнічыя матэрыялы, то калгасы яшчэ паказалі б сябе. Раздаць зямлю не праблема. А хто возьме яе? У нас няма падрыхтаваных фермераў, якія гатовы апрацоўваць зямлю, як няма і адпаведнай матэрыяльна-тэхнічнай базы. Калі ж рабіць прыватызацыю валявымі метадамі, як калісьці заганялі сялян у калгасы, мы паставім краіну на грань голаду. Я не супраць розных форм уласнасці, самых разнастайных метадаў вядзення гаспадаркі. Але ўсё ў разумных межах. Інакш... А ў цэлым — я за калгасы, упэўнены: ёсць у калгаса будучыня!

— Мы ведаем, што ваша гаспадарка паспяхова супрацоўнічае з многімі навукова-даследчымі інстытутамі, з прамысловымі прадпрыемствамі і фірмамі, выходзіць на замежны рынак. Што дае такое супрацоўніцтва?

— Па-першае, якой бы развітай і дасканалай ні была гаспадарка, якіх бы вяршынь ні дасягнула, усяго дабіцца самім не ўдасца. Нехта недзе вырваўся наперад, вынайшаў навейшую тэхналогію. Дык чаму не пераняць, не ўкараніць у сябе? Мы ўкаранілі галандскую тэхналогію вытворчасці бабоў і цяпер на роўных можам супернічаць з вядучымі фірмамі свету. Былі пэўныя цяжкасці з перапрацоўкай сыравіны. Набылі за мяжой аўтаматызаваныя модулі па перапрацоўцы мяса і цяпер забяспечваем хлебаробаў каўбасамі, цэлым наборам вяндлін, мясных далікатэсаў. Зноў жа, арганізавалі буйнейшую ў рэспубліцы звераферму. [illegible] прыгожыя шкуркі норкі, іншых каштоўных футравых звяркоў. А мы вырашылі наладзіць закончаны цыкл па перапрацоўцы футра, [illegible] Цяпер шукаем дзелавых партнёраў [illegible] Так ва ўсім: [illegible] да поспеху.

Больш падрабязна пра справы і праблемы прагрэсаўцаў чытайце ў матэрыялах другой старонкі «ПРАГРЭС» ШУКАЕ ДЗЕЛАВЫХ ПАРТНЁРАЎ».

НАДЗЕЯ НА РЭСПУБЛІКІ, НА РАЗУМНЫ СЭНС

М. Шмялёў і Г. Лісічкін аб выхадзе з крызісу

Ва ўчарашнім нумары паведамлялася ўжо аб сустрэчы народных дэпутатаў СССР, дактароў эканамічных навук М. Шмялёва і Г. Лісічкіна, якія былі запрошаны для экспертызы праекта рэспубліканскай праграмы антыкрызісных мер, з прадстаўнікамі Савета Міністраў і Дзяржэканомплана БССР, вучонымі, спецыялістамі, журналістамі.

— Два варыянты развіцця ёсць у нас, — адзначыў М. Шмялёў.—Дрэнны і добры. Такое прадчуванне, што хутчэй напаткае дрэнны, калі ўлічваць абставіны, узровень кіраўніцтва, настрой людзей...— Праўда, ён тут жа падкрэсліў, што нічога гэткага незвычайнага не адбываецца з намі, праз падобную паласу многія краіны прайшлі.

Але як будуць развівацца падзеі пры дрэнным варыянце? У краіне праведзена павышэнне рознічных цэн, але праведзена ў жорсткай форме, не ў змякчанай, якую, напрыклад, прапаноўвала праграма «500 дзён». Гаварылі наконт 60 працэнтаў, а атрымалі 300—400. На гэтым працэс не спыніцца. Прадпрыемствы даб'юцца дагаворных цэн, і мы ўжо хутка будзем мець 1.000 працэнтаў. Падае і будзе падаць узровень вытворчасці. Дарэчы, адзначыў М. Шмялёў, беларускія калегі застаюцца рэалістамі і вызначылі гэта падзенне ў 25 працэнтаў.

І ў той жа час на ўсю моц працуе друкарскі грашовы станок. Пры дапамозе рэформы цэнаўтварэння мы знізілі дэфіцыт дзяржаўнага бюджэту, але праз нейкіх 3—5 месяцаў дакрасавіцкая сітуацыя паўторыцца ў горшым варыянце, нас чакае гіперінфляцыя. У рэшце рэшт мы прыйдзем да татальнай картачнай сістэмы.

А што прапануе «паўлаўская» праграма па вываду эканомікі з крызісу? У цэлым гэта добрая прагрэсіўная праграма, але ў ёй не сказана, як будзе вырашацца цэнтральнае пытанне — па пераадоленню дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту. А без вырашэння гэтага пытання давядзецца зрабіць тое, што зрабіў Сталін у 1947 годзе, — адабраць у людзей грошы. «Вуліца» ўзарвецца... Напэўна, калі яшчэ дадаць да ўсяго пагрозу голаду, энергакрызісу, чаго таксама не выключае М. Шмялёў...

Але ці такі ўжо непазбежны падобны варыянт развіцця? Можна выйсці з крызісу і больш дастойна і ўжо сёлета. І тут павінны сказаць сваё рашаючае слова рэспублікі, якім належыць кіравацца праграмамі разумнага сэнсу, выключна рыначнай арыентацыі. Трэба вырашыць найгалоўнейшае пытанне — прыватызацыі. Прычым няварта праводзіць яе ў наступнай форме: выдаць купоны, усё падзяліць. (Дарэчы, дазволім сабе невялікае адступленне. М. Шмялёў не прапанаваў альтэрнатывы, ды і цяжка яе знайсці. Увогуле ж, складанае гэта пытанне, і нельга тут сячы з-за пляча — не напладзіць бы новых несправядлівасцей). Ужо з самага пачатку трэба зрабіць упор на развіццё дробнага прадпрымальніцтва, нашы прадпрыемствы-монстры, гаворыць эканаміст, не насыцяць рынак, ва ўсякім разе не хутка гэта будзе. У той жа «паўлаўскай» праграме варта было запісаць: усё, што перашкаджае прадпрымальніцтву, — адмяніць, каб кожны адразу і без усялякіх перашкод мог адкрыць сваю справу — любую, хто да чаго здатны.

Адзін з важнейшых шляхоў выхаду з крызісу М. Шмялёў бачыць таксама ў рашучым скарачэнні ўсіх расходаў — ваенных, на капітальнае будаўніцтва і г. д. Усім рэспублікам «браць Паўлава за глотку» з-за гэтых самых расходаў, — раіць ён.

Яшчэ адно вострае пытанне: непрацуючы рубель, а таксама незабяспечаныя сродкі ў насельніцтва. Як іх нейтралізаваць? Прагучала вядомае ўжо: тэрміновая пазыка пад гэтыя «гарачыя» грошы ў іншых дзяржаў. Прычым, на думку М. Шмялёва, неабходна 30 мільярдаў долараў пад гарантыю.

Ужо ў 1991 годзе трэба прыйсці да канверсуемага рубля. Неабходна шырока адкрыць дзверы іншаземнаму капіталу, цяпер ён у нас — як экзатычная з'ява.

Такім чынам, усё ж будзем спадзявацца на лепшы варыянт? Ну, а якая думка Г. Лісічкіна?

— Я прыхільнік ленінскай канцэпцыі слабага звяна, якое дазволіць выцягнуць увесь ланцуг праблем. Мы разлічваем, што Беларусь выступіць «закапёршчыкам» працэсу аздараўлення эканомікі. Вось чаму мы тут знаходзімся. Мы прыехалі да вас з ахвотай, з цікавасцю вывучылі праграму вашага ўрада. Праграма ўсяляе ўпэўненасць у тое, што рэспублікі могуць стаць той сілай, якая здолее аздаравіць увесь арганізм краіны, выказаў надзею Г. Лісічкін.

Аднак, на яго думку, трэба мець на ўвазе, што ўсе рэспублікі аднačасова і аднолькава не ўвойдуць у рынак.

Адносна эканамічнай сітуацыі ў краіне Г. Лісічкін сказаў наступнае. Калі задумваешся аб цяперашняй сітуацыі, успамінаецца Вялікая Айчынная вайна, дакладней, яе пачатак. Пакуль франтамі кіравалі Будзённы, Варашылаў, іншыя старыя маршалы, нашы войскі адступалі да Масквы, Ленінграда. І толькі тады, калі да кіраўніцтва арміямі былі вылучаны маладыя генералы Жукаў, Конеў, Ватуцін, Ракасоўскі, намеціўся пералом. Але гэта прыйшлі не проста новыя людзі, прыйшлі новая канцэпцыя, новыя ідэі вядзення вайны, новая зброя. Таму і сёння патрэбна новая каманда, новая канцэпцыя гаспадарання. Толькі тады, калі нашай эканомікай не будуць камандаваць Варашылавы і Будзённыя, мы адчуем станоўчыя зрухі.

Як лічыць Г. Лісічкін, наша айчынная эканоміка больш 70 гадоў упарта абыходзіла галоўнае пытанне — аб цане працы. Сёння, калі мы ўваходзім у рынак, шмат гаворым пра нерэальныя цэны на цэмент, нафту, прадукты харчавання і іншае, але не пра цану працы.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

Указ

Прэзідэнта Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік

Аб дадатковых мерах па кампенсацыі насельніцтву страт у сувязі з ростам рознічных цэн

У мэтах стварэння дадатковых гарантый сацыяльнай абароны сем'яў з дзецьмі і навучэнскай моладзі ў сувязі з аднаразовым павышэннем рознічных цэн на школьнае і іншае дзіцячае адзенне і, кіруючыся сумеснай заявай аб неадкладных мерах па стабілізацыі абстаноўкі ў краіне і пераадоленню крызісу, **пастанаўляю:**

1. Прыняць прапанову Кабінета міністраў СССР аб увядзенні разам з кампенсацыйнымі выплатамі, праводзімымі прымяняльна да ўмоў, прадугледжаных Указам Прэзідэнта СССР ад 19 сакавіка 1991 года «Аб рэформе рознічных цэн і сацыяльнай абароне насельніцтва» (Ведамасці З'езда народных дэпутатаў СССР і Вярхоўнага Савета СССР, 1991 г., № 13, арт. 367), мэтавых штогадовых выплат на набыццё камплекта школьнага або іншага дзіцячага адзення ў наступных размерах:

на дзяцей дашкольнага ўзросту і вучняў школ ва ўзросце да 13 гадоў — 200 рублёў;

на вучняў школ ва ўзросце старэй 13 гадоў, а таксама навучэнцаў прафесіянальна-тэхнічных навучальных устаноў, якія ў адпаведнасці з рашэннямі ўрада СССР не забяспечваюцца абмундзіраваннем і харчаваннем, — 250 рублёў.

2. Рэкамендаваць урадам рэспублік, выканаўчым і распарадчым органам мясцовых Саветаў народных дэпутатаў вызначыць з улікам прыродна-кліматычных умоў стандартныя камплекты адзення для дзяцей дашкольнага ўзросту, вучняў дзённых школ, а таксама навучэнцаў прафесіянальна-тэхнічных навучальных устаноў.

Прэзідэнт Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік
М. ГАРБАЧОЎ.

Масква, Крэмль. 13 мая 1991 г.

СУК, НА ЯКІМ СЯДЗІМ

В. Літвінаў — чалавек у Магілёўскім абкоме КПБ новы, выбраны другім сакратаром на апошняй канферэнцыі. Раней ён быў на гаспадарчай рабоце ў Бабруйскім раёне, а затым пяць гадоў узначальваў Чавускую раённую партарганізацыю. За гэтыя пяць гадоў прыкметна ўмацаваліся сацыяльна-эканамічныя пазіцыі раёна. Спрыяла зрухам і тое, што першы кіраўнік раёна гібка і цвяроза падыходзіў да вырашэння набалелых праблем. Такой жа цвярозасцю, заснаванай на багатым жыццёвым вопыце, вызначаецца і позірк В. Літвінава на вострыя пытанні палітычнага жыцця, праяўленне крызісных з'яў. Аб адной з іх — забастоўках — ён і разважае ў гутарцы з карэспандэнтам «Звязды» А. Санчуком.

Актуальнае інтэрв'ю

— Валерый Іванавіч, у красавіку на Магілёўшчыне з'явіліся новыя палітычныя па характару сваёй дзейнасці структуры — забастовачныя камітэты. Якую пазіцыю ў адносінах да іх заняў абком КПБ і як ставіцеся да іх асабіста вы?

— Наш партыйны камітэт зыходзіць з таго, што трэба захоўваць закон. Час такі, што калі працягваць ігнараваць законы нават пад выглядам барацьбы за дэмакратыю, дакацімся ўжо не да крызісу, а да катастрофы. Я гляджу на сітуацыю з гэтай жа пазіцыі. А забасткомы на Магілёўшчыне сфарміраваны незаконна—на мітынгах, а не на адпаведных прадстаўнічых сходах працоўных калектываў. Маю на ўвазе забасткомы трох магілёўскіх заводаў: «Тэхнапрыбор», ліфтабудаўнічага, аўтазавода імя Кірава, а таксама гарадскі забастком у абласным цэнтры.

Разам з тым абком КПБ лічыць правамернымі эканамічныя патрабаванні працоўных калектываў, якія яны сфарміравалі ў адных выпадках праз прафсаюзныя камітэты, у асобных — праз забастовачныя. Працоўны чалавек трапіў у надзвычай складанае становішча. Зноў, як часта ў нас ужо было, не зроблен правільны прагноз сацыяльных вынікаў павышэння рознічных цэн, многае не прадугледжана і не падлічана.

Вось прыклад. Грамадскаму харчаванню пры рэформе цэн дазволілі павысіць гандлёвую скідку да 30 працэнтаў. «Да», а не «на». Думалася, у адных месцах яна будзе 10, у другіх 15, у трэціх 20 і толькі ў асобных як выключэнне — 30. Але верхнюю рысу адразу ўстанавілі літаральна ўсе арганізацыі.

Лічу неапраўданым і рэзкае павышэнне цэн дзіцячага асартыменту. Яно балюча б'е па вельмі многіх сем'ях. Дзяржава магла атрымаць тыя ж грошы, прадаючы больш дарага, дапусцім, аўтамабілі прэстыжных марак, а не школьную форму.

Словам, незадаволенасць у рабочым асяроддзі небеспадстаўная і зразумелая. Але гэта зусім не значыць, што яна павінна выліваца ў забастоўкі. Дарэчы, на выключнай большасці прадпрыемстваў вобласці, дзе своечасова прымаюцца ўласныя меры сацыяльнай абароны працуючых, пагроза забастовак і не ўзнікала.

— А дакуль дакацілася хваля красавіцкіх забастовак на Магілёўшчыне?

— Толькі да абласнога цэнтра. 23 красавіка часткова не працаваў завод «Магілёўліфтмаш». У горадзе адбыўся мітынг. У іншых гарадах, у тым ліку ў Бабруйску, да крайнасцей не даходзіла.

— Яны менш, чым Магілёў, палітызаваны?

(Заканчэнне на 3-й стар.).

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ

МІНСК

АД 18 ДА 18 СУТАК

У САВЕЦЕ МІНІСТРАЎ БССР

Пад старшынствам В. Ф. Кебіча адбылося чарговае пасяджэнне Прэзідыума Савета Міністраў БССР. Галоўным у парадку дня было пытанне аб асноўных канцэптуальных палажэннях праграмы раздзяржаўлення і прыватызацыі эканомікі рэспублікі. Адбылася працяглая і вострая дыскусія, у якой прынялі ўдзел кіраўнікі міністэрстваў і ведамстваў, старшыні аблвыканкомаў, народныя дэпутаты. У выніку абмену думкамі вызначаны напрамкі, па якіх будзе весціся дапрацоўка Праграмы і праекта адпаведнага Закона БССР.

Заслухана і абмеркавана інфармацыя міністра фінансаў С. П. Янчука аб надзвычайных мерах па выкананню бюджэту Беларускай ССР на першае паўгоддзе 1991 года.

На пасяджэнні абмеркаваны задачы органаў улады, міністэрстваў і ведамстваў па забеспячэнню ўстойлівай работы народнай гаспадаркі рэспублікі ў асеннезімні перыяд 1991—1992 гадоў. Прыняты рашэнні па некаторых іншых пытаннях. (БЕЛТА).

ДАПАМОЖАМ НАЦЫЯНАЛЬНАЙ КУЛЬТУРЫ!

МІНСК. Да шматлікіх грамадскіх аб'яднанняў Беларусі ў хуткім часе дабавіцца яшчэ адно—створана і ўжо дзейнічае ініцыятыўная група па ўтварэнню дабрачыннай грамадскай арганізацыі — Беларускай асацыяцыі мецэнатаў.

Не сакрэт, што беларуская культура шмат страціла ў сваім развіцці за апошнія дзесяцігоддзі. Не так ужо многа ў рэспубліцы тэатраў, музеяў, няма ўласнай карціннай галерэі, хоць імёны беларускіх мастакоў сусветнавядомыя. Так званы астаткавы прынцып фінансавання трымаў усе прадпрыемствы культуры на галодным пайку. Ва ўмовах жа рыначнай эканомікі, без дзяржаўных датацый, над беларускай культурай навісла сур'ёзная пагроза.

Беларуская асацыяцыя мецэнатаў і мае на мэце арганізацыю дапамогі ў гэтым напрамку. Яна павінна стаць аб'яднаннем спонсараў, якое будзе мэтанакіравана размяркоўваць сродкі на развіццё культуры. Да супрацоўніцтва запрашаюцца зацікаўленыя людзі, дзяржаўныя і кааператыўныя прадпрыемствы — усе, каму неабыякавы лёс і культура Беларусі.

Нгамба МАКАЙІ,
студэнтка 3 курса факультэта журналістыкі БДУ імя У. І. Леніна.

ПАДАРУНАК У 380 ТЫСЯЧ МАРАК

БРЭСТ. (П. Алесін). У абласной дзіцячай бальніцы пад кіраўніцтвам вопытнага спецыяліста вядомай заходнегерманскай фірмы «Дрэгер» Барбары Дуль закончана наладка дэфіцытнага медыцынскага абсталявання, якое даставілі ў горад над Бугам дабрачынныя арганізацыі горада-партнёра Равенсбурга.

Сярод абсталявання — комплекс біяхімічнай лабараторыі «Манарх» амерыканскай вытворчасці, ультрагукавы дыягнастычны апарат японскай фірмы «Ташыба», кардыяманітор для назірання за сардэчнай дзейнасцю.

Агульны кошт абсталявання, апаратуры, інструментаў, перададзеных дзіцячай абласной бальніцы, 380 тысяч марак.

БУДУЦЬ СВАЕ ЮРЫСТЫ

ГОМЕЛЬ (У. Пернікаў). Вялікую патрэбу ў юрыстах зведвае вобласць. Напрыклад, толькі ў Гомелі 18 прадпрыемстваў не маюць юрыдычных кадраў. З-за гэтага зацягваюцца справы ў судах, прадпрыемствы, арганізацыі і ўстановы не могуць своечасова вырашаць многія пытанні.

Каб у перспектыве зняць гэту праблему, у новым навучальным годзе на стацыянары і завочным аддзяленні універсітэта пачнуць рыхтаваць спецыялістаў-правазнаўцаў. Тут вырашылі адкрыць адпаведныя кафедры, для чаго будуць запрошаны кампетэнтныя вопытныя вучоныя з розных гарадоў рэспублікі і Саюза.

● СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ

ТАК І НЕ ПАРАІЛІСЯ

ГРОДНА. (Б. Пракопчык). У абласным цэнтры адбылася першая з серыі куставых нарад сакратароў пярвічных арганізацый КПБ. Перад яе пачаткам вызначылі мэту: абмеркаваць грамадска-палітычную сітуацыю ў вобласці і рэспубліцы, прапанаваць меры па рэалізацыі антыкрызіснай праграмы.

Першым сваімі думкамі і вывадамі падзяліўся сакратар ЦК КПБ В. Ціхіня. Ён, у прыватнасці, адзначыў, што з-за адсутнасці сыравіны ў рэспубліцы на мяжы спынення апынуліся сотні прадпрыемстваў. І калі антыкрызісная праграма не запрацуе, магчымы незваротныя вынікі.

Здавалася, што наступнае выступленне (намеснік старшыні Гродзенскага аблвыканкома Л. Кардаш знаёміў удзельнікаў нарады з асноўнымі палажэннямі антыкрызіснай праграмы) зала выслухае ўважліва і адрэагуе на яго канкрэтнымі меркаваннямі, прапановамі. Аднак здарылася тое, што ўжо неаднойчы даводзілася бачыць на розных сходах. Л. Кардаша мала хто па-сапраўднаму слухаў. Ды і цяжка было пачуць — такі быў у зале шум. Многія размаўлялі з суседзямі, некаторыя чыталі газеты. Нарэшце, зала выбухнула: «Хопіць!» І пачалося захлопванне.

Што здарылася? Няўжо сакратары пярвічных партарганізацый абсалютна абыякавыя да таго, што робіцца ў вобласці і рэспубліцы? Думаецца, справа не ў гэтым. Каб людзей загадзя пазнаёмілі з асноўнымі палажэннямі антыкрызіснай праграмы, а потым ужо запрасілі на абмен думкамі— было б інакш. Але ўявіце сітуацыю: раптам пачынаецца пералік дзесяткаў розных мерапрыемстваў і зусім няма часу, каб унікнуць у іх сэнс. Хіба можна было спадзявацца на нейкую канструктыўную размову?

Ніхто з сакратароў пярвічак на нарадзе не выступіў. Шчырай размовы па заяўленай тэме не атрымалася. А між тым падобныя сустрэчы камуністаў, асабліва напярэдадні чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета БССР, вельмі патрэбны. Толькі рыхтаваць іх трэба лепш.

«ПРАРОКІ І ПРАЗОРЦЫ Ў АЙЧЫНЕ СВАЁЙ»

«Цуды — яны толькі таму і цуды, што мы ў іх не верым». Можа, і сапраўды так? Можа, нічога незвычайнага няма ў тым, што чалавеку дадзена зазірнуць не толькі ў сваё мінулае, але і ў сваю будучыню? Варта ўважлівей прыглядзецца да свету і сябе, адчуць сябе не ўладаром усяго, што навокал, а натуральнай яго часцінкай, і — чалавек з добраю, тонкай душой убачыць, пачуе, адчуе шмат для сябе новага, нечаканага. Калі, вядома, не пачне стрыножваць сябе катэгарычным, убіваемым у галовы доўгімі гадамі: гэтага не можа быць! Усё матэрыяльнае!

«Калі летам 1918 года М. Бухарыну давялося быць у Берліне па справах Брэсцкага міру, нехта расказаў яму аб варажбітцы, што жыла на ўскраіне горада. Разам з сябрам... ён вырашыў наведаць яе...

— Вы будзеце пакараны смерцю ў сваёй краіне.

Гэта настолькі не стасавалася з рэальнасцю, што Бухарын перапытаў:

— Вы лічыце, што Савецкая ўлада будзе звергнута?

— Пры якой уладзе загінеце, сказаць не магу, але абавязкова ў Расіі.

Як вядома, праз дваццаць гадоў гэта прароцтва збылося. Сталін пакараў смерцю Бухарына».

Добра гэта ці дрэнна, калі чалавек ведае аб тых ударах, якія нанясе яму лёс? Няма пакуль што адказу. Але ўрыўкі з кнігі пісьменніка, кандыдата гістарычных навук Аляксандра Гарбоўскага **«ПРАРОКІ І ПРАЗОРЦЫ У АЙЧЫНЕ СВАЁЙ»**, першы з якіх мы прапануем сёння чытачам, дапамогуць задумацца аб многім.

(Чытайце 4-ю стар.).

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ У 21.05.

„ПРАГРЭС“ ШУКАЕ ДЗЕЛАВЫХ ПАРТНЁРАЎ

«Вашу мэблю мы бачылі ў ЗША»,

— прыемна здзівіліся амерыканскія сенатары, якія пабывалі на калгасным сталярна-мэблевым прадпрыемстве. Праўда, госці думалі, што гэту прадукцыю выракляе славутая шведская фірма...

Той, хто лічыць, што калгасам не варта захапляцца мэблевай вытворчасцю (не той, маўляў, профіль), няхай сустрэнецца з Уладзімірам Аляксеевічам Пракоп'евым. Некалькі гадоў назад ён, галоўны спецыяліст буйной мэблевай фабрыкі, атрымаў нечаканае запрашэнне ад старшыні «Прагрэса» А. Дубко пераехаць у Верцялішкі. Акрамя памяшкання для будучага прадпрыемства практычна нічога не было — ні абсталявання, ні кадраў. Ну, а сёння тут зарабляюць не толькі рублі — валюту.

Калектыў невялікі — 30 чалавек. Практычна ўсе яны — выхаванцы Пракоп'ева. Ён і кіраўнік, і канструктар, і механік. Яго жонка — Валянціна Мікалаеўна працуе на камп'ютэры, які пралічвае ўсе справаздачы і калькуляцыі. Вось і ўвесь інжынерна-тэхнічны персанал.

«Мы можам рабіць усё» — не палічыце нясціплымі гэтыя словы Валянціны Мікалаеўны. Прагрэсаўская прадукцыя і сапраўды вельмі разнастайная: інтэр'еры бытавых і службовых памяшканняў, сталы, крэслы, тумбы пад тэлевізар, карнізы... Робяць тут, дарэчы, і выдатную мэблю для кухні. Праўда, магчымасці для гэтага пакуль што абмежаваныя — не хапае вытворчых плошчаў, матэрыялаў.

На першым месцы для фабрыкі, зразумела, заказы сваёй гаспадаркі — калгаснікаў, школ, дзіцячых садоў. Але ва ўласных сценах не замыкаюцца. Летась, напрыклад, выйшлі і на замежны рынак. Здавалася б, дробязь — трымальнік для туалетнай паперы і зубных шчотак. Аднак вядомая шведская фірма закупіла іх ужо на 30 тысяч інвалютных рублёў. І гэта толькі пачатак. Аб попыце на прагрэсаўскія вырабы сведчыць той факт, што фірма рэалізуе трымальнікі не толькі ў сваёй краіне, але і за мяжой, у прыватнасці, у ЗША, што і заўважылі амерыканскія сенатары.

Цяпер шведы просяць Пракоп'ева пастаўляць панелі-вешалкі, гарантуючы іх паспяховы продаж. А яшчэ Уладзімір Аляксеевіч думае аб вытворчасці мяккай мэблі, аб больш глыбокай перапрацоўцы адходаў і нават звычайных дроў.

Шмат ездзяць на калгасную фабрыку, як кажуць, па вопыт.

— А аддачы практычна ніякай, — канстатуе Пракоп'еў. — Безумоўна, не кожная гаспадарка ў стане купіць такое высакакласнае абсталяванне, якое ёсць у нас (вытворчасці ФРГ і Аўстрыі), аднак стартаваць можна і з айчыннага. Было б жаданне. На жаль, многія спыняюцца на самым простым — продажы драўніны за мяжу. Прыбытак? Не, прамыя страты. Бо за рэчы, зробленыя з гэтай драўніны, можна атрымаць непараўнальна больш.

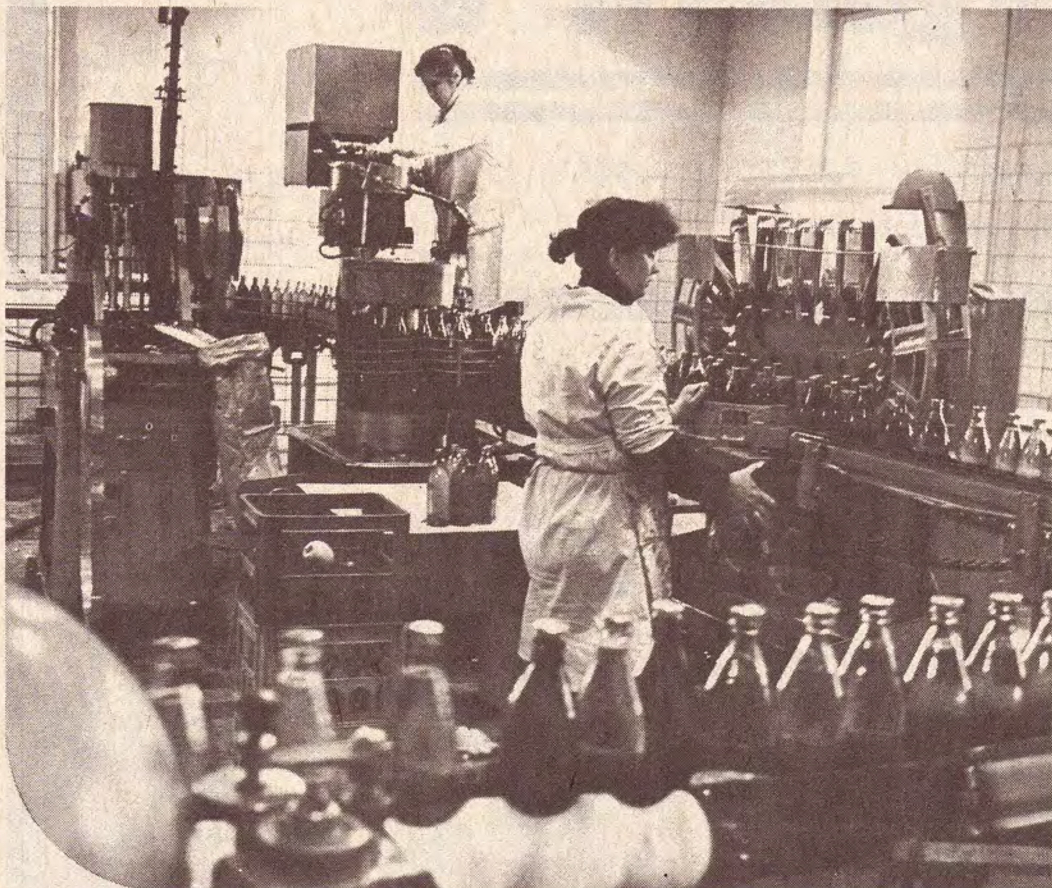
Да ўвагі дзелавых людзей!

Магутнасці унікальнага абсталявання прагрэсаўскіх мэбельшчыкаў выкарыстоўваюцца сёння толькі на 15—20 працэнтаў. Прычына — НЕДАХВАТ СЫРАВІНЫ. Таму прадпрыемства не супраць СКААПЕРАВАЦЬ НАМАГАННІ з тымі, хто, магчыма, мае гэту сыравіну, але не ведае, як яе выкарыстаць з максімальнай эфектыўнасцю. Прычым прагрэсаўцы згодны нават узяць на канчатковую дапрацоўку чарнавыя загатоўкі. Такім чынам можна разам з імі выйсці не толькі на айчынны, але і замежны рынак. Але адразу падкрэслім: у Пракоп'ева даволі ЖОРСТКІЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ЯКАСЦІ ДРАЎНІНЫ, ВІЛЬГОТНАСЦІ, АСАРТЫМЕНТУ. Не апошнюю ролю ў выбары дзелавых партнёраў будуць адыгрываць і аб'ёмы, стабільнасць паставак.

ЗВЯРНІЦЕ ЎВАГУ І НА НАСТУПНАЕ. Таму, хто цікавіцца працэдурай выхаду на замежны рынак і хоча займець там партнёраў, Уладзімір Аляксеевіч Пракоп'еў выказаў згоду дапамагчы карыснымі парадамі.

Такая мэбля, якую выпускае калгасны падсобны цэх, упрыгожыць любую кватэру.

У цэху перапрацоўкі садавіны. Тут выпускаюць безалкагольныя напіткі, сок і віно.

«У нас нямала праблем»

Так лічыць намеснік старшыні калгаса-камбіната па прамперапрацоўцы Пётр Міхайлавіч ПАНАСІК, нягледзячы на тое, што перапрацоўчай базе гаспадаркі можна толькі пазайздросціць.

У «Прагрэсе» на месцы перапрацоўваюць мяса птушкі з уласнага птушкакомплексу, малако, садавіну, ёсць свая бойня і каўбасны цэх. Аб узроўні гэтай справы мяркуйце хоць бы па тым, што ўсе нехарчовыя адходы з цэха жывёлагадоўлі ідуць на вытворчасць мяса-касцявой высокабялковай мукі і зноў выкарыстоўваюцца ў якасці корму для птушкі.

На птушкакомплексе штогод атрымліваюць каля 2.400 тон мяса ў жывой вазе. У працаўнікоў нарміраваны рабочы дзень, два выхадныя на тыдні, зарплата 380—420 рублёў. Праўда, абсталяванне для вырошчвання куранят-бройлераў не назавеш дасканалым.

Да ўвагі дзелавых людзей!

Хто мог бы дапрацаваць КАРМУШКІ, ПАІЛКІ ДЛЯ ПТУШКІ, каб зрабіць іх больш зручнымі і эфектыўнымі! Магчыма, нехта выракляе новыя ўзоры гэтага абсталявання — у «Прагрэсе» гатовы стварыць належныя ўмовы для іх грунтоўных выпрабаванняў.

У калгасе-камбінаце хацелі б таксама мець ФІРМЕННАЕ АДЗЕННЕ І ЗРУЧНЫ АБУТАК для сваіх жывёлаводаў, абаротную тару для птушкі, пад каўбасы і яблыкі. Не дробязь і такое пытанне, як сучасная ўпакоўка прадукцыі. Цікава, у каго ёсць канкрэтныя прапановы па гэтых праблемах! Можна не сумнявацца, што «Прагрэс» ў даўгу не застанецца.

НА МАЛОЧНЫМ ПРАДПРЫЕМСТВЕ атрымліваюць смятанку, адгон, сухое абястлушчанае малако. Задача нумар адзін цяпер — сканцэнтраваць сілы на выпуску гатовай прадукцыі. Ці можа хто дапамагчы прагрэсаўцам з абсталяваннем па вытворчасці сыру, масла, з сучаснымі сепаратарамі, ахаладжальнікамі масла! Прычым вытворчыя плошчы дазваляюць ім прыняць узоры новага абсталявання на выпрабаванне, каб даць яму аб'ектыўную ацэнку.

А што датычыць КОРМАВЫТВОРЧАСЦІ, дык прагрэсаўцы былі б вельмі ўдзячныя за высокаэфектыўныя змяшальнікі, якія не парушалі б тэхналогіі сумесі, а таксама шматкампанентныя электронныя дазатары з выхадам на ЭВМ.

— Нас таксама цікавіць МІКРАЦЭХ ПА ВЫТВОРЧАСЦІ КРУП І МАКАРОННЫХ ВЫРАБАЎ у невялікай колькасці, — гаворыць П. Панасік. — Хто прапануе адпаведныя абсталяванне, тэхналогію!

Рабочая каўбаснага цэха Галіна Паўлаўна МІНЬКО рыхтуе прадукцыю да адпраўкі спажыўцам.

Візітная картка:

Ордэна Леніна аграпрамысловы калгас-камбінат «Прагрэс» Гродзенскага раёна

● **БУЙНЕЙШАЯ Ў РЭСПУБЛІЦЫ ГАСПАДАРКА мае 9.200 гектараў сельгасугоддзяў, у тым ліку ворыва — 5.286 гектараў. На ўнутрыгаспадарчым разліку працуюць 4 вытворчыя ўчасткі, 11 жывёлагадоўчых ферм і комплексаў (7 — буйной рагатай жывёлы, каняферма, казаферма, птушкакомплекс, зверагаспадарка), 8 падсобных прадпрыемстваў: па вытворчасці кармоў, будматэрыялаў, па перапрацоўцы садавіны, малака, птушкі, сталярна-мэблевае аб'яднанне...**

У калгасе-камбінаце працуе 2.199 чалавек, у тым ліку непасрэдна ў сельскай гаспадарцы — 1.064.

● ТЭХНІЧНЫ ПАРК гаспадаркі налічвае 212 трактараў, 32 збожжаўборачныя камбайны, 8 бульбаўборачных і 9 цукраўборачных камбайнаў, 217 аўтамабіляў.

● **АСНОЎНЫЯ СРОДКІ складаюць 69,4 мільёна рублёў. Уласных абаротных сродкаў — 13,1 мільёна.**

● Летась ЦЭХ РАСЛІНАВОДСТВА выканаў план вытворчасці на 116,4 працэнта.

У сярэднім з гектара ворыва атрымана 84,3 цэнтнера кармавых адзінак.

УРАДЖАЙНАСЦЬ збожжавых — 60,9, бульбы — 434, цукровых буракоў — 523 цэнтнеры.

ВАЛАВЫ ЗБОР склаў: збожжа — 16.757 тон, бульбы — 6.506 і цукровых буракоў — 22.021 тону. Ад рэалізацыі прадукцыі раслінаводства атрымана 5,5 мільёна рублёў, у тым ліку прыбытку — 3,1 мільёна.

● **План вытворчасці ЖЫВЁЛАГАДОЎЧАЙ ПРАДУКЦЫІ летась выкананы на 110,5 працэнта. На 100 гектараў сельгасугоддзяў атрымана 1.081 цэнтнер малака і 657,2 цэнтнера мяса. У сярэднім ад каровы надоена 4.533 кілаграмы малака. Валавая вытворчасць малака склала 9.972,3 тоны, а мяса — 5.234.**

● ВЫРУЧКА АД РЭАЛІЗАЦЫІ прадукцыі — 49,4 мільёна рублёў, у тым ліку чысты даход — 17 мільёнаў рублёў. СЯРЭДНЕМЕСЯЧНАЯ АПЛАТА працы калгасніка склала 359 рублёў.

● **За год уведзена БУДАЎНІЧЫХ АБ'ЕКТАЎ на суму больш як 5,4 мільёна рублёў. На балансе калгаса-камбіната 527 добраўпарадкаваных кватэр, 52 кватэры ў інтэрнатах, 129 дамоў сядзібнага тыпу, шмат аб'ектаў культурна-бытавога прызначэння. Агульны балансавы кошт жылля — 9,2 мільёна рублёў.**

Ці варта аўчынка вырабу?

«Можаце не сумнявацца. У калгаснай зверагаспадаркі вялікія перспектывы», — лічыць яе кіраўнік Алег Васільевіч КРЫВЕНЯ.

Сёлета тут разлічваюць атрымаць 20 тысяч шкурак норкі, у тым ліку 15 тысяч — стандартнага цёмна-карычневага колеру, 4 тысячы — колеру сапфіра і 1 тысячу — дзікай французскай расфарбоўкі. У бліжэйшыя гады норкавы статак павялічыцца ў некалькі разоў, прычым акцэнт будзе зроблены на найбольш каштоўныя пароды гэтага пушнога звярка.

Прагрэсаўцы таксама маюць намер штогод атрымліваць 5 тысяч 400 шкурак лісіцы, 9.600 — пясца і 3 тысячы — собаля. Але і гэта не ўсё. Зараз у зверагаспадарцы рыхтуюцца прыняць плямістых аленяў. Вы спытаеце: навошта? Што за дзівацтва? Нагадваем: панты плямістага аленя выкарыстоўваюцца для атрымання пантакрыну — вельмі дэфіцытнага і каштоўнага лякарства.

Але вернемся да пушніны.

— Мы разумеем — гаворыць А. Крывеня, — што з яе трэба шыць гатовыя вырабы. Гэта сёння ў 4—5 разоў выгадней, чым гандляваць сыравінай. І тут паўстае далёка не дробязная праблема. У рэспубліцы, ды і наогул у краіне, нямала зверагаспадарак, аднак мы не падрыхтаваны да высакаякаснай перапрацоўкі пушніны. Усё гэта на ўзроўні саматужных промыслаў.

Да ўвагі дзелавых людзей!

ЗВЕРАГАСПАДАРКА аграпрамысловага калгаса-камбіната «Прагрэс» з вялікім задавальненнем удзельнічала б у супрацоўніцтве на дагаворных асновах або ў стварэнні СУМЕСНАГА ПРАДПРЫЕМСТВА ПА ПЕРАПРАЦОЎЦЫ НОРКАВЫХ ШКУРАК, ПАШЫВУ З ІХ ГАТОВЫХ ВЫРАБАЎ. Той, у каго ёсць магчымасць і з'явіцца жаданне ўкласці ў гэту ідэю цвёрдую валюту, дапамагчы з набыццём абсталявання, тэхналогіі, хімікатаў, павінен ведаць: «Прагрэс» — салідны і ўплывовы партнёр. З ім выгадна мець справы.

— Вельмі ўдзячныя мы былі б і таму, — абяцае А. Крывеня, — хто сканструяваў бы і ўстанавіў у зверагаспадарцы АЎТАМАТЫЗАВАНУЮ СІСТЭМУ ПАЕННЯ ЖЫВЁЛЫ і выдалення гною. Пакуль што гэтыя аперацыі ў нас выконваюцца ўручную, што абыходзіцца, мякка кажучы, нятанна. Вельмі патрэбны нам і рыбны корм для пушных звяроў.

Нядаўна зверагаспадарка папоўнілася нетыповым для калгаса падраздзяленнем — СЛУЖБОВА-ПАЛЯЎНІЧЫМ САБАКАВОДСТВАМ. Ужо зараз тут маюць каўказскую аўчарку, рускага хорта, рускага рабога ганчака, рускага ганчака, эстонскага ганчака, усходнееўрапейскую лайку, ньюфаўндленда... Спецыялісты гадавальніка зацікаўлены ў наладжванні кантактаў са сваімі калегамі ў іншых рэгіёнах і спадзяюцца, што гэта супрацоўніцтва будзе ўзаемавыгадным.

Прапануем...

● тым, хто зацікаўлены ў сапрапелях, калгас-камбінат «Прагрэс» можа іх прадаць. Калі добрая цана, дык і за рублі.

Хацелі б...

● адшукаць партнёра, які дапамог бы ўстанавіць сістэму ультрафіялетавага абпраменьвання для бактэрыцыднага абеззаражвання паветра на фермах.

● займець сувязі з конегадоўчымі прадпрыемствамі для паляпшэння эліты коней.

● прыняць на работу спецыялістаў па арганізацыі вытворчасці піва па замежнай тэхналогіі.

Нашы ўмовы:

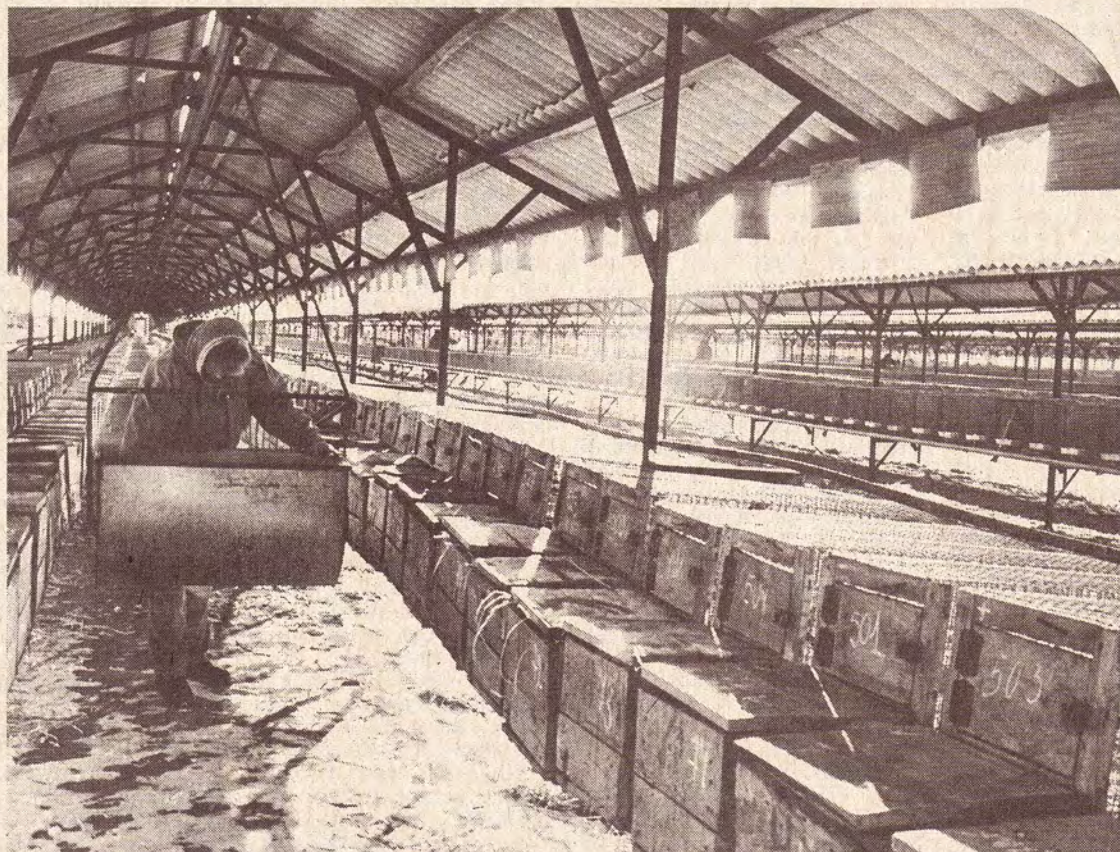
● забеспячэнне кватэрай ці асобным домам, высокая зарплата.

З прапановамі звяртацца па адрасу:

231751, БССР, Гродзенская вобласць, Гродзенскі раён, пасёлак Верцялішкі, калгас-камбінат «Прагрэс».

ТЭЛЕФОН 47-29-94; ТЭЛЕКС 194116 «Бутон» SU.

Брыгадзір зверагаспадаркі Алена Уладзіміраўна ГАВАКА. У гэтых шматлікіх скрынках жыве «мяккае золата».

Выпуск падрыхтавалі спецыяльныя карэспандэнты «Звязды» Уладзімір ГОЙТАН, Барыс ПРАКОПЧЫК, Мікалай АМЕЛЬЧАНКА (Фота).

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ ад 18 да 18 СУТАК

У СЕМ'І ДА САКСОНЦАЎ

ГОМЕЛЬСКАЯ ВОБЛАСЦЬ. (У. Перніказ). Тут пабывалі прадстаўнікі нямецкай грамадскай арганізацыі «Жыццё пасля Чарнобыля» і евангелічнай лютаранскай царквы, якія наведалі бальніцы абласнога цэнтра і некаторых раёнаў, што пацярпелі ад аварыі на ЧАЭС.

Яны азнаёміліся з іх матэрыяльнай базай, каб [illegible] медыцынскае абсталяванне і прэпараты для працягвання лячэння хворых. [illegible] Германію. Усе яны будуць жыць у сем'ях жыхароў зямлі Ніжняя Саксонія. Затраты на лячэнне ўзялі на сябе [illegible] арганізацыі. [illegible] на стажыроўку і нашы ўрачы. Пасажыраў будуць перавозіць савецкія ваенныя лётчыкі, якія зробяць [illegible] рэйсаў.

Справа яшчэ ў тым, што ў канцы мая—пачатку чэрвеня хлопчыкаў і дзяўчынак [illegible]

ЗЭЛЬВА ВЕРЫЦЬ—СТАНЦЫЯ БУДЗЕ!

ЗЭЛЬВА. (П. Жабрак). Тут вырашана пабудаваць на базе вадасховішча «Зэльва» электрастанцыю. Вядуцца разведвальныя работы. Называецца прыблізны кошт гідраэлектрастанцыі — каля 800 мільёнаў рублёў.

У звязанні з будоўляй у Зэльвенскім ДРЭС будзе пабудаваны пасёлак энергетыкаў на 14 тысяч жыхароў. [illegible] цяплічнай і рыбнай гаспадаркі, а таксама завода на кансерваванні агародніннай прадукцыі. З уступленнем у строй ДРЭС у Зэльве будуць зняты праблемы з забеспячэннем электраэнергіяй [illegible].

ТАВАРЫСТВА РЭПРЭСІРАВАНЫХ

МАГІЛЕЎ. Якіх толькі арганізацый і таварыстваў зарэгістравана ў апошнія гады!

І вось у горадзе над Дняпром узнікла новае аб'яднанне — «Таварыства пацярпелых ад незаконных рэпрэсій». Зацверджаны статут і выбраны старшыня гэтага таварыства. У Магілёве пражываюць 52 былыя «ворагі народа», якія [illegible]. Асноўная мэта стварэння таварыства — дабіцца [illegible] рэпрэсій.

100 РУБЛЁЎ ЗА ФАНТАЗІЮ

ГРОДНА. (А. Дук). На вытворчым прадзільным аб'яднанні імя XXV з'езда КПСС аб'яўлены ім праздным конкурс — на лепшую назву прадпрыемства.

Ранейшая назва, аказваецца, ужо не адпавядае патрабаванням часу. Крытэрыі для адбору назвы такія: ёмістасць, дакладнасць, адлюстраванне ў ёй профілю прадпрыемства.

НАПАЛАМ СУПРАЦЬ МІЛІЦЫІ

БАБРУЙСК. (А. Драздоў). Каля гадзіны ночы ў мясным цэху сталовай № 2 па вуліцы Камсамольскай у горадзе спрацавала сігналізацыя. Праз лічаныя мінуты да здання прыбылі на патрульнай машыне міліцыянер Л. Марозаў і кінолаг В. Кашэй.

[illegible] адбыўся выбуху. А прымянілі напалам супраць міліцыі навучэнец СПТВ-213 Уладзімір М. з сябрам — шасцікласнікам сярэдняй школы № 20 Аляксеем А. [illegible]

ЭВМ І ДАРОЖНЫЯ ПАРУШЭННІ

Цяпер за лічаныя мінуты работнікі аддзялення ДАІ УУС Бабруйскага гарвыканкома знаходзяць аўтамабіль, які меў дачыненне да дарожна-транспартнага здарэння. А дапамагае ім у гэтым створаны інфармацыйна-аналітычны цэнтр. У ЭВМ закладзены даныя аб транспарце горада і яго бліжэйшых раёнаў. Камп'ютэры выкарыстоўваюць і для раскрыцця [illegible], пашпартнай службе, іншых даных.

ЧЫТАЦЬ ДАВЯДЗЕЦЦА Ў КАЛОНІІ

ПІНСК. Парушыў запаведзь «дамушнікаў» — не хадзіць на «справу» двойчы ў адну і тую ж кватэру — 33-гадовы Віктар Карпюк.

Яшчэ ў мінулым годзе наведзеў ён у адным з дамоў па вуліцы Чыгуначнай [illegible] «кнігі» [illegible] 100 кніг агульным коштам [illegible] рублёў. [illegible] супрацоўнікі міліцыі. [illegible] 93 тамы былі прададзены. І вось яна [illegible]

ГРАНАТЫ ВЫМУШАЮЦЬ ПЛАКАЦЬ

ВАЎКАВЫСК. Нечаканыя двухдзённыя канікулы з'явіліся ў навучэнцаў СШ № 7 Ваўкавыска.

Прычынай гэтаму паслужыла распаўсюджанне па школе газу, які выклікае слёзы, насмарк і цяжкасць дыхання. Высветлена, што старшакласнікі нейкім чынам здабылі дзве вучэбныя гранаты. Выпрабаванне іх на годнасць прайшло з ужо вядомым вынікам. Справай займаецца раённы аддзел міліцыі.

Пасля вымушаных канікулаў заняткі ў школе ідуць па звычайнаму раскладу.

ДАВЯРАЙ, АЛЕ ПРАВЯРАЙ

БАБРУЙСК. Чаго толькі не здараецца з нашай людской даверлівасцю. Так, рабочы кааператыва «Векор», жыхар Бабруйска, 1954 года нараджэння, вырашыў хутка адрамантаваць асабістую аўтамашыну, з гэтай мэтай аддаў яе па даверанасці свайму знаёмаму Ф.

Няўдачлівы аўтааматар разлічваў на якасць і надзейнасць рамонту. Пры гэтым яшчэ і грошы зэканоміць. Аднак Ф. не стаў асабліва загружаць сябе работай. Нават зусім наадварот: прадаў «Жыгулі» і хуценька падаўся на пастаяннае месца жыхарства на «зямлю запаветную».

Зараз супрацоўнікі Ленінскага РАУС Бабруйска ў вялікай разгубленасці. Пацярпеўшы звярнуўся сюды з заявай у надзеі аднавіць справядлівасць. Мы ж, са свайго боку, раім звярнуцца за дапамогай у «Інтэрпол».

Выпуск падрыхтавалі У. ГОЙТАН, А. СЛАНЕЎСКІ, А. КОКТЫШ.
Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

Яшчэ раз аб кампенсацыі і індэксацыі даходаў

Адказы на пытанні чытачоў, звязаныя з рэалізацыяй пастаноў Савета Міністраў БССР ад 22 сакавіка 1991 года № 100 і ад 6 красавіка 1991 года № 130 (дадатак)

(Заканчэнне. Пачатак у № 92).

— Як і кім выплачваецца кампенсацыя выпускніку тэхнікума, які закончыў вучобу, прыбыў на размеркаванне, але яго па нейкіх, не залежных ад яго прычынах не прынялі на работу; тэхнікум зрабіў пераразмеркаванне, але і на іншым прадпрыемстве паўтарылася тое самае. Цяпер выпускнік шукае работу самастойна, не атрымліваючы ні грошай ад тэхнікума, ні зарплаты.

— Калі прадпрыемства дало заяўку на маладога спецыяліста, то яно павінна несці за яго адказнасць, у тым ліку выплачваць кампенсацыю, прычым не толькі папераджальную, але і да вырашэння пытання аб працаўладкаванні.

— Як і кім выплачваецца кампенсацыя студэнту, які знаходзіцца ў акадэмічным водпуску па хваробе?

— Такія выпадкі павінны разглядацца індывідуальна. Калі ёсць заключэнне ўрача аб перанесеным цяжкім захворванні і надышоўшай у выніку гэтага непрацаздольнасці, то кампенсацыя павінна выплачвацца на перыяд непрацаздольнасці навучальнай установай. Калі ж у перыяд знаходжання ў акадэмічным водпуску студэнт уладкоўваецца на работу, то кампенсацыйныя выплаты робяцца па месцы работы. Калі ж студэнт, знаходзячыся ў акадэмічным водпуску, з'яўляецца працаздольным і не працуе, кампенсацыя не выплачваецца.

— Маці не працуе (хатняя гаспадыня). Бацька — студэнт ВНУ, але ўвечары працуе вартаўніком. Дзе павінна выплачвацца кампенсацыя на дзіця?

— Кампенсацыйныя выплаты на дзіця павінны рабіцца па месцы асноўнай работы (вучобы) бацькі. У даным выпадку—у ВНУ.

— Ці будзе выплачана кампенсацыя студэнтам, якія не атрымліваюць стыпендыі (непаспяваючым)?

— Папераджальная кампенсацыя выплачваецца ўсім без выключэння (у тым ліку непаспяваючым) студэнтам, аспірантам, дактарантам, клінічным ардынатарам—60 рублёў (загад Дзяржадукацыі СССР ад 26.03.91 № 152).

Потым, пры назначэнні новых размераў стыпендыі, будуць выплачвацца толькі тым, каму належыць, г. зн. [illegible] студэнтам.

— Маці-студэнтка знаходзіцца ў акадэмічным водпуску па догляду за дзіцем да дасягнення ім узросту 1 года. Ці будзе яна атрымліваць кампенсацыю 60 рублёў і ці будуць ёй выплачваць дапамогу на дзіця?

— Пытанне пастаўлена не зусім правільна. На самай справе, гэта студэнтка знаходзіцца ў часткова аплачваемым водпуску. У сувязі з гэтым яна павінна атрымаць папераджальную кампенсацыю ў размеры 60 рублёў (загад Дзяржадукацыі СССР ад 26.03.91 № 152) па месцы вучобы. Таксама ў сваёй ВНУ яна павінна атрымліваць дапамогу на дзіця ў размеры 110 рублёў у месяц.

— Пры размеркаванні на работу маладыя спецыялісты атрымліваюць месячную стыпендыю за кошт прадпрыемстваў, як тут вырашаецца пытанне кампенсацыі?

— Кампенсацыя або новы размер стыпендыі (у залежнасці ад даты размеркавання) выплачваюцца.

— 5 лютага на аблігацыю выпаў грашовы выйгрыш, які не атрыманы ўладальнікам аблігацыі да 1 сакавіка. Ці прадугледжана яму кампенсацыя?

— Не прадугледжана, бо размер выйгрышаў па аблігацыях не пераглядаецца.

— Хто ўпаўнаважаны вырашаць спрэчныя пытанні па выплаце кампенсацый?

— Раённыя, гарадскія і рэспубліканскія камісіі па сацыяльнай абароне, у састаў якіх павінны ўваходзіць прадстаўнікі фінансавых органаў, органаў сацзабеспячэння, па працы і прафесіянальных саюзах.

— Якія выплаты ажыццяўляюцца непрацуючай маці ў органах сацыяльнага забеспячэння, калі бацька дзіцяці з'яўляецца афіцэрам Савецкай Арміі або праходзіць службу ў органах МУС СССР, КДБ СССР?

— Пісьмом Дзяржкампрацы СССР і Мінфіна СССР ад 19 сакавіка 1991 года № 375-АН устаноўлены парадак, у адпаведнасці з якім выплата грашовых кампенсацый на дзяцей робіцца па месцы асноўнай работы (службы) маці, а калі маці не працуе—па месцы асноўнай работы (службы) бацькі або асобы, якая замяняе бацькоў.

Таму органамі сацыяльнага забеспячэння ў гэтым выпадку можа выплачвацца толькі дапамога па догляду за дзіцем да 1,5 года. Кампенсацыі на дзяцей павінны выплачвацца па месцы службы бацькі.

— Дзе назначаюцца кампенсацыйныя выплаты на дзіця, калі бацькі пазбаўлены бацькоўскіх правоў, а дзіця жыве ў непрацуючых дзядулі ці бабулі (апякунства не ўстаноўлена)?

— У адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам на дзіця, якое па тых або іншых прычынах пазбаўлена бацькоўскага апякунства, павінна быць афармлена апека.

Да вырашэння гэтага пытання кампенсацыі на дзіця могуць выплачвацца па рашэнню выканкома мясцовага Савета народных дэпутатаў.

— Дзе назначаюцца кампенсацыйныя выплаты на дзяцей, якія жывуць у дзядулі і бабулі, калі бацькі — ваеннаслужачыя і служаць у аддаленым гарнізоне?

— Кампенсацыйныя выплаты на дзяцей пры такіх абставінах у органах сацзабеспячэння не назначаюцца, бо згодна з правіламі яны павінны быць назначаны па месцы работы маці.

— Дзе назначаюцца кампенсацыйныя выплаты на дзяцей непрацуючым жанчынам, з незарэгістраваным шлюбам, у тым ліку разведзеным?

— Кампенсацыйныя выплаты на дзяцей у гэтым выпадку назначаюцца органамі сацыяльнага забеспячэння.

У заяве аб назначэнні кампенсацыйных выплат жанчына павінна дадаткова ўказаць, што яна абавязваецца неадкладна паведаміць аб паступленні на работу органам сацыяльнага забеспячэння.

— Непрацуючая жанчына мае дваіх дзяцей. З бацькам першага дзіцяці разведзена, атрымлівае ад яго аліменты. Знаходзіцца ў фактычных шлюбных адносінах з працуючым бацькам другога дзіцяці. Дзе выплачваюцца кампенсацыі на дзяцей?

— Кампенсацыйныя выплаты на абодвух дзяцей назначаюцца і выплачваюцца маці ў органах сацыяльнага забеспячэння.

У заяве аб назначэнні кампенсацыйных выплат жанчына павінна дадаткова ўказаць, што аб паступленні на работу або ўзяцці шлюбу яна абавязваецца неадкладна паведаміць у органы сацыяльнага забеспячэння.

Пры такіх умовах па месцы работы бацькі дзіцяці кампенсацыйныя выплаты не назначаюцца і не выплачваюцца.

— Ці выплачваюцца кампенсацыі на дзяцей у органах сацзабеспячэння, калі ў сям'і ёсць дзеці жонкі, мужа, а таксама сумесныя народжаныя ў шлюбе (жанчына знаходзіцца ў водпуску па догляду за дзіцем)?

— Не. У гэтым выпадку кампенсацыі на ўсіх дзяцей назначаюцца і выплачваюцца па месцы работы жанчыны.

— Ці назначаюцца кампенсацыйныя выплаты на дзіця ў органах сацзабеспячэння ў наступным выпадку: маці не працуе, бацька працуе, бацькі фактычна разам не жывуць, але афіцыяльна не разведзены?

— У гэтым выпадку кампенсацыйныя выплаты назначаюцца і выплачваюцца маці па месцы работы бацькі дзіцяці.

— Шлюб зарэгістраваны з іншаземцам, які паехаў пасля вучобы на пастаяннае месца жыхарства на сваю радзіму. Дзіцяці 3 гады. Маці не працуе. Якія выплаты назначаюцца ў органах сацыяльнага забеспячэння?

— Жанчыне могуць быць назначана ва ўстаноўленым парадку дапамога ў размеры 80 рублёў да дасягнення дзіцем 6-гадовага ўзросту і мэтавыя кампенсацыйныя выплаты ў сувязі з падаражаннем тавараў дзіцячага асартыменту.

— Дзе назначаюцца кампенсацыйныя выплаты на 11-гадовае дзіця, калі бацька знаходзіцца ў ЛПП, а не працуючая маці атрымлівае пенсію па інваліднасці другой групы з надбаўкай на ўтрыманца (бацькі знаходзяцца ў зарэгістраваным шлюбе)?

— Кампенсацыйныя выплаты на дзяцей у гэтым выпадку назначаюцца і выплачваюцца ў органах сацыяльнага забеспячэння.

Паколькі да пенсіі маці атрымлівае надбаўку на ўтрыманца, яна павінна быць павялічана на 65 рублёў. Пры гэтым штомесячная выплата на дзіця ў размеры 40 рублёў не назначаецца.

Да заявы аб назначэнні мэтавай кампенсацыі на падаражанне тавараў дзіцячага асартыменту неабходна прыкласці даведку з ЛПП аб тым, што дапамога на дзіця назначацца не будзе.

— Ці выплачваецца кампенсацыя на ўтрыманца (дзіця старэйшае за 6 гадоў) непрацуючаму бацьку, які атрымлівае пенсію ў максімальным (мінімальным) размеры, калі маці працуе?

— Апрача кампенсацыі самому пенсіянеру да пенсіі ўстанаўліваецца кампенсацыя на ўтрыманца пры наяўнасці ў пенсіённай справе звестак аб утрыманцу.

Калі ў пенсіённай справе адсутнічаюць звесткі аб утрыманцу, то пасля прадстаўлення неабходных дакументаў на ўтрыманца павінна выплачвацца кампенсацыя ў размеры 65 рублёў.

Па месцы работы маці на дзіця будзе выплачвацца мэтавая кампенсацыя ў сувязі з падаражаннем тавараў дзіцячага асартыменту.

— Якія кампенсацыйныя выплаты назначаюцца на дзяцей ва ўзросце ад 16 да 18 гадоў, калі яны не працуюць і не вучацца?

— На дзяцей ва ўзросце ад 16 да 18 гадоў (калі яны не працуюць і не вучацца) назначаюцца і выплачваюцца толькі мэтавыя кампенсацыі ў сувязі з падаражаннем тавараў дзіцячага асартыменту.

— Дзе выплачваецца адначасовая дапамога пры нараджэнні дзіцяці ў размеры 250 рублёў непрацуючым маці?

— Калі маці не працуе, выплата дапамогі робіцца па месцы работы бацькі. У тым выпадку, калі абодва бацькі не працуюць—у органах сацыяльнага забеспячэння па месцы жыхарства аднаго з бацькоў з дзіцем.

— Ці захоўваецца выплата кампенсацыі пры змяненнях размеру пенсіі ў сувязі з павелічэннем заработку і па іншых прычынах?

— Пры змяненні размеру пенсіі ў непрацуючага пенсіянера (пераразлік заработку або стажу, налічэнне або зняцце надбаўкі па догляду, змяненне групы інваліднасці і інш.), а таксама пры пераходзе на іншы від пенсіі выплата ўстаноўленай кампенсацыі захоўваецца.

— У якім размеры выплачваецца кампенсацыя пенсіянерам, якія заняты дзейнасцю, што не залічваецца ў стаж пры назначэнні пенсіі?

— Пенсіянеры, якія займаюцца дзейнасцю, што не падлягае залічэнню ў працоўны стаж, пры выплаце кампенсацыі разглядаюцца як непрацуючыя.

— Ці трэба выплачваць кампенсацыю да пенсіі апекуну, калі падапечны пенсіянер знаходзіцца на лячэнні ў псіхіятрычнай бальніцы?

— Кампенсацыя ў размеры 65 рублёў да пенсіі асобе, якая знаходзіцца на лячэнні ва ўстанове аховы здароўя, выплачваецца поўнасцю.

— Ці можна павысіць на 65 рублёў пенсію з выпадку страты кармільца дзіцяці, што вучыцца ў ПТВ і якому павялічана стыпендыя?

— Кампенсацыйная выплата ў размеры 65 рублёў да пенсіі з выпадку страты кармільца выплачваецца незалежна ад павелічэння стыпендый навучэнцам.

Удакладненне. Ва ўчарашнім нумары ў гэтым матэрыяле была дапушчана недакладнасць. На дзяцей ва ўзросце ад 13 да 18 (у тэксце да 19) гадоў кампенсацыя за павышэнне цэн на тавары дзіцячага асартыменту за другі квартал складзе 115 рублёў.

ДА ЎВАГІ ЧЫТАЧОЎ!

Па ўсіх пытаннях, якія датычаць выплаты кампенсацыі і індэксацыі даходаў, раім звяртацца ў Дзяржаўны камітэт па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва БССР па тэлефонах 23-28-06, 23-10-17, 23-27-83, а таксама ў рэдакцыю «Звязды»: 32-14-55, 32-31-21 і 32-44-02.

БЫЦЬ ПРЫЯРЫТЭТУ ВЁСКІ

Нядаўна пад старшынствам прэм'ер-міністра рэспублікі В. Ф. Кебіча адбылася расшыраная нарада па пытаннях эканамічнага стану прадпрыемстваў аграпрамысловага комплексу. На ёй прысутнічалі кіраўнікі зацікаўленых міністэрстваў і ведамстваў, старшыні і дырэктары калгасаў і саўгасаў. Вынікам нарады з'явілася выпрацоўка пастановы «Аб неадкладных мерах па стабілізацыі эканомікі аграпрамысловага комплексу рэспублікі», якая апублікавана ў друку. Пастанова выклікала вялікую цікавасць і ў той жа час рад пытанняў у чытачоў. Упраўленне інфармацыі і грамадскіх сувязей Савета Міністраў БССР папрасіла пракаменціраваць некаторыя палажэнні гэтага дакумента начальніка ўпраўлення па справах сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання Саўміна Беларусі І. А. КАДУШКЕВІЧА:

— Перш за ўсё хачу сказаць, што прынятая пастанова — гэта пацвярджэнне асаблівай заклапочанасці ўрада рэспублікі той сацыяльна - эканамічнай абстаноўкай, якая склалася ў аграпрамысловым комплексе. Таму, не чакаючы разгляду праблемы ў Вярхоўным Савеце БССР, урад прыняў неадкладныя меры па стабілізацыі эканомікі калгасаў, саўгасаў, іншых прадпрыемстваў і арганізацый АПК і, перш за ўсё, па паляпшэнню іх фінансавага стану. Зняты, скажам так, некаторыя болевыя месцы — каштуе ж гэта аперацыя для рэспубліканскага бюджэту каля 1,3 млрд. рублёў.

Прынята рашэнне аб штомесячнай кампенсацыі з рэспубліканскага бюджэту ўсім калгасам і саўгасам, незалежна ад іх фінансавага стану, расходаў па выплаце кампенсацый у сувязі з павышэннем рознічных цэн (з разліку 60 рублёў у месяц на працуючага). Гэта мера асабліва важная для калгасаў і саўгасаў з невысокімі даходамі.

У апошні час у калгасах і саўгасах актыўна ствараліся падсобныя промыслы. За тры гады іх колькасць узрасла больш чым у два з палавінай разы. Аднак з устанаўленнем падатку з абароту і плацяжоў у бюджэт з прыбытку многія з іх сталі стратнымі. У кіраўнікоў гаспадарак узнікла сумненне ў мэтазгоднасці іх захавання.

Цяпер гэта пытанне знята, калгасы, саўгасы, сельскагаспадарчыя кааператывы данай пастановай вызвалены ад уплаты падатку з абароту і плацяжоў у бюджэт з прыбытку за прадукцыю падсобных промыслаў, а па цэхах, якія выпускаюць пладова-ягадныя віны, — ад уплаты плацяжоў у бюджэт з прыбытку.

Аднаўлена зацікаўленасць і справядлівасць у фінансавых узаемаадносінах паміж калгасамі, саўгасамі і камбікормавымі прадпрыемствамі па збожжу ураджаю 1990 года. Камбікармы, выпрацаваныя з давальніцкага збожжа, у першым паўгоддзі 1991 года адпускаюцца калгасам і саўгасам па аптовых цэнах без падатку з абароту са скідкай у размеры 20 працэнтаў. Будзе праведзены пераразлік і за ўжо атрыманыя камбікармы.

Міністэрству сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання БССР дазволена выкарыстаць сродкі, атрыманыя ад перавышэння аптовых цэн на мясную і малочную прадукцыю, рэалізуемую саюзным спажыўцам. За год гэта павінна скласці каля 200 мільёнаў рублёў, якія можна будзе накіраваць на завяршэнне будаўніцтва сховішчаў, рэканструкцыю перапрацоўчых прадпрыемстваў і г. д.

Урад таксама дазволіў выкарыстоўваць сродкі фонду эканамічнага стымулявання саўгасаў і іншых прадпрыемстваў аграпрамысловага комплексу, зарэзерваваныя ў адпаведнасці з указам Прэзідэнта ад 20 снежня 1990 г. для выкупу працоўнымі калектывамі маёмасці дзяржаўных прадпрыемстваў і арганізацый.

У пастанове прадугледжаны таксама меры арганізацыйнага і іншага парадку, закліканыя забяспечыць стабілізацыю абстаноўкі ў вёсцы. У прыватнасці, урад знайшоў магчымым выдзеліць аграпрамысловаму комплексу з рэспубліканскага фонду стабілізацыі рынку значныя матэрыяльна - тэхнічныя рэсурсы для тавараабменных аперацый з мэтай набыцця крайне неабходных матэрыялаў, сыравіны, абсталявання і іншых вырабаў, якія не ўдаецца атрымаць па фондах. Адпаведным міністэрствам, ведамствам і мясцовым саветам даручана перагледзець вытворчыя адносіны ў сельскай гаспадарцы, замацаваць на новай аснове сувязі паміж горадам і вёскай, стварыць адзіны валютны фонд аграпрамысловага комплексу.

І разам з тым гэтыя меры, на жаль, яшчэ не вырашаюць усіх узнікшых праблем і, у прыватнасці, не поўнасцю адновяць парушаны парытэт эканамічных узаемаадносін калгасаў, саўгасаў, прадпрыемстваў і арганізацый аграпрамысловага комплексу з прадпрыемствамі іншых галін народнай гаспадаркі. Таму ўрад працягвае выпрацоўку мер, якія створаць умовы для прыярытэтнага развіцця аграпрамысловага комплексу.

СУК, НА ЯКІМ СЯДЗІМ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

— Справа не ў гэтым. Сёння палітызавана ўсё наша грамадства. У вобласці, у тым ліку партыйнымі камітэтамі, нямала робіцца, каб задзейнічаць мясцовыя рычагі сацыяльнай абароны людзей. Аблвыканком са свайго бюджэту, нягледзячы на яго дэфіцыт, выдзеліў 26 мільёнаў рублёў на харчаванне студэнтаў, навучэнцаў прафтэхвучылішчаў, школьнікаў. На многіх прадпрыемствах за кошт іх прыбыткаў да 110—140 рублёў у месяц павышаны памеры кампенсацыйных выплат. Менавіта дзякуючы мерам, якія прымаюцца на месцах, захоўваецца нармальная рабочая атмасфера ў аб'яднанні «Хімвалакно» і на шынных заводах Бабруйска. А калектывы гэтых буйнейшых прадпрыемстваў якраз вызначаюцца вельмі высокай палітызаванасцю. Дарэчы, бабруйскім шыннікам перажываць эканамічны крызіс асабліва цяжка. Заводы аб'яднання сталі самастойнымі, але не кожны з іх мае дастатковыя прыбыткі для сацыяльнай абароны сваіх рабочых. Тым не менш з удзелам гаркома КПБ, заводскіх парткомаў праблемы вырашаюцца.

— Скажыце, а ў вёсцы рэзананс забастовак не адчуўся?

— Пасля рэформы рознічных і закупачных цэн сельская гаспадарка трапляе ў сітуацыю яшчэ больш складаную, чым прамысловасць. Колькі ўжо на ўсіх узроўнях гаварылася аб неэквівалентным абмене паміж горадам і вёскай, неабходнасці і абавязку дзяржавы кампенсаваць высокія затраты, якія нясуць калгасы, саўгасы, а цяпер яшчэ сельскія кааператывы і фермеры пры пакупцы тэхнікі, угнаенняў, будматэрыялаў і г. д. Размовы вядуцца, а вілка ж яшчэ больш павялічылася. Не на карысць селяніна, зразумела. Цяперашняя цэнавая палітыка вядзе да абнішчання вёскі і яшчэ можа адгукнуцца недахопам прадуктаў харчавання, калі адпаведныя меры ўрадам не будуць прыняты.

Што датычыць забастовак, то селяніну не да іх. Ідзе сяўба.

— Вернемся да праблем забастовак. Ці непакоіць вас пагроза новай іх хвалі ў сувязі з заклікамі мінскага забасткома?

— Сёння больш непакоіць крыху іншае. Не бастуе, але ў гэтым месяцы яшчэ практычна не працаваў калектыў Магілёўскага металургічнага завода: няма металу. Не на многа лепшае становішча на машынабудаўнічых прадпрыемствах Магілёва і Бабруйска. Пад пагрозай спынення з-за адсутнасці металу знаходзіцца будаўнічая галіна. Вымушаныя прастоі цэлых заводаў, калі тысячы людзей пазбаўляюцца работы і магчымасці карміць сем'і — гэта больш страшна, чым выкліканыя не столькі эканамічнымі цяжкасцямі, колькі палітычнымі амбіцыямі забастоўкі. А людзі ўсё больш выразна пачынаюць разумець механізм іх ланцуговай рэакцыі. Хіба токар Магілёўскага завода «Строммашына» альбо ліцейшчык Бабруйскага машынабудаўнічага завода імя У. І. Леніна не разумее, што менавіта забастоўкі шахцёраў прывялі да недахопу металу ў краіне, падарвалі яшчэ больш і без таго нетрывалыя эканамічныя сувязі? Разумее. І без куска хлеба застацца не хоча. Цвярозыя людзі ўсё больш выразна бачаць, што ў цяперашняй сітуацыі забастоўшчыкі сякуць сук, на якім сядзяць самі, іх партнёры і сумежнікі. Сядзяць не адны, а са сваімі сем'ямі, ды і ўсім грамадствам.

«Ну, «Дынама», пачакай!»—

сказаў былы форвард мінчан Г. Кандрацьеў, пераходзячы ў маскоўскі «Лакаматыў». І слова сваё стрымаў...

Ад спецыялістаў футбола і нават ад некаторых балельшчыкаў сёння нярэдка чуеш: так бязлітасна і безаглядна маглі паступіць з добрым футбалістам толькі ў Мінску. Сапраўды, Георгій Кандрацьеў стаў у радах «Дынама» лепшым бамбардзірам за ўсю гісторыю існавання каманды, увайшоў у сімвалічны клуб імя Рыгора Фядотава, забіўшы ў чэмпіянатах і розыгрышах Кубка Савецкага Саюза, а таксама ў саставе зборнай краіны звыш 100 мячоў. Тым не менш, пазалетась з ім развіталіся... Матывы? «За сістэматычнае парушэнне спартыўнага рэжыму», — сказалі журналістам кіраўнікі «Дынама».

Кандрацьеў у вялікім футболе, аднак, не згубіўся. Адгуляў (і няблага) сезон за адэскі «Чарнаморац», а сёлета з'явіўся ў саставе сталічнага «Лакаматыва». Дарэчы, перадсезонны адпачынак ён праводзіў у Беларусі, гасцяваў і ў Мінску. Больш таго, не супраць быў зноў адзець майку роднага «Дынама»... Толькі вось не знайшлося пасрэдніка, каб адрэгуляваць кантакт паміж ім і Эдуардам Малафеевым, галоўным трэнерам мінчан.

І вось матч у Маскве — «Лакаматыў»—«Дынама» (Мінск). Будзем шчырымі: пакуль што Георгій у радах чыгуначнікаў «не ззяе», але яшчэ не сказаў свайго апошняга слова...

Гэта і даказаў ён сваім былым аднаклубнікам. Ужо на 18-й мінуце матча ён удала прыняў мяч у штрафной пляцоўцы гасцей і так, як умеў некалі ў радах «Дынама», распарадзіўся ім і на гэты раз: 1:0. Мінчане доўга шукалі шляхі да варот сапернікаў, правялі дзве замены, аднак... Мяч зноў уляцеў у іх вароты. І забіў яго за дзве мінуты да заканчэння гульні той жа Георгій Кандрацьеў. 2:0 — праз пятнаццаць гадоў (!) пасля папярэдняй сваёй перамогі над дынамаўцамі Мінска «Лакаматыў» зноў выйграў у нашай каманды.

Вынікі іншых матчаў 11-га тура наступныя: «Металіст» — «Тарпеда» — 0:2, «Памір» — «Дынама» (Масква) — 2:1, «Пахтакор» — «Дынама» (Кіеў) — 2:0. Яшчэ тры гульні адбыліся ўчора вечарам, і аб іх выніках мы паведамім у наступным нумары. У ім апублікуем і турнірную табліцу.

А. ПАМОРСКІ.

НАДЗЕЯ НА РЭСПУБЛІКІ, НА РАЗУМНЫ СЭНС

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Пры сённяшніх цэнах на працу можна толькі здзіўляцца, што ў нас людзі яшчэ працуюць. Толькі 17—20 працэнтаў ад ствараемага кошту прадукту аддаецца работніку. Так грамадства функцыяніраваць не можа. Таму мы будзем зайздросціць прыгоннаму селяніну, які тры дні на тыдні працаваў на пана, астатнія — на сябе.

— Было і традыцыйнае пытанне: ці дапаможа нам Захад?

— Без кантактаў з Захадам нам не падняцца,— упэўнены Г. Лісічкін.— Калі гавару аб кантактах, я не маю на ўвазе, што мы будзем стаяць з працягнутай рукой і енчыць: «Падайце гуманітарную дапамогу». Я маю на ўвазе, што без шчыльнай састыкоўкі з заходняй тэхналогіяй нам не абысціся. Магчыма, патрэбны новы план Маршала ў тым сэнсе, што новыя суб'екты — суверэнныя рэспублікі, фермеры, арандатары, прадпрымальнікі, якіх стане шмат пасля правядзення прыватызацыі, павінны атрымаць выхад на сусветны рынак. Пакуль гэта, на жаль, не канстытуіравана, не афармлена заканадаўча. Хацелася б, каб ваша рэспубліка ўнесла свой уклад у гэту справу.

Хто галоўны вораг перабудовы? Узнікла і такое пытанне.

Г. Лісічкін нагадаў выраз аднаго вядомага вучонага-гісторыка: толькі другое нябітае пакаленне рускіх людзей здолела выйсці на Кулікова поле і перамагчы. «Сёння, як мне здаецца, самая найвялікшая перашкода — барацьба з самім сабой. Калі мы шукаем кансерватараў сярод іншых, то часта забываемся на сябе. Кожны з нас кансерватар у большай ці меншай ступені. І ўсе нашы гаспадарчыя, эканамічныя цяжкасці носяць ідэалагічны характар. Трэба ў людзей адрадзіць цікавасць да вытворчасці, да свабоды прадпрымальніцтва.

Неабходна памятаць, што пры ваенным камунізме былі адны героі, пры рыначнай эканоміцы — зусім іншыя. Поспех рэформы ў многім будзе залежаць ад паспяховай дзейнасці дзелавых людзей.

Мы яшчэ, падкрэсліў Г. Лісічкін, зусім слаба выкарыстоўваем інстытут саветнікаў і кансультантаў, як робіць гэта, напрыклад, Кітай. Нярэдка менеджэр, які пайшоў на пенсію, можа пятакі ламаць і галавой быка забіць, хацеў бы па магчымасці працаваць далей. І такія краіны, як Кітай, запрашаюць да сябе падобных спецыялістаў амаль што задарма. Бо ў заходніх менеджэраў гэтага тыпу амаль што камуністычныя погляды. Ім шмат не трэба, галоўнае — мець магчымасць прымяніць свой багаты вопыт, здольнасці, пераканаць іншых у сваёй кампетэнтнасці. Многага яны і не просяць: жыллё, аплата транспарту, харчаванне, забеспячэнне самых простых патрэб. Нават валюты не просяць. І чаму б не мець падобнага дублёра ў саўгасе, калгасе, на прадпрыемстве? Хоць бы ў ролі апанента, каб час ад часу цікавіцца: ці вялікага даў маху? Дарэчы, я прывёз з сабой пісьмо ад такіх вось людзей з Захаду, якія прапаноўваюць свае паслугі.

Былі ў ходзе сустрэчы абмеркаваны і іншыя злабадзённыя пытанні.

І. БАРАНОЎСКІ,
Л. ЛАХМАНЕНКА,
кар. «Звязды».

Экстрасенсы шукаюць забойцаў

Загадкавае. Неверагоднае. Фантастычнае

У ЦІХІМ ЗАВУЛКУ ў самым цэнтры Масквы стаіць непрыкметны асабняк. Ля яго ўваходу няма ніякай шыльды, ніякага абазначэння.

Адной з гадзін у пяць—шэсць вечара, там, на другім паверсе ў канцы калідора, у кабінеце палкоўніка У., сабраліся некалькі чалавек. Акрамя самога палкоўніка і двух яго калег, у кабінеце былі: высокі мужчына сярэдніх гадоў і дзве жанчыны. Палкоўнік працягнуў прышэдшым некалькі фатаграфій. Адна з жанчын узяла фота і пачала разглядаць яго, другая, не гледзячы паклала яго перад сабой адлюстраваннем уніз. Мужчына не ўзяў, зрабіўшы рукой адмоўны жэст.

— Як бачыце, — працягвае палкоўнік, — перад вамі фатаздымкі для дакумента. ...

— Зіма, — усталіла адна з жанчын.

Палкоўнік кіўнуў. Потым ...

— Зімовы вечар. Не, хутчэй ноч. ...

Гэта было, як запаволены фільм. Потым яны бачылі, як з дому выйшлі двое, мужчына і жанчына. ...

— Пайшла карцінка, пайшла, пайшла. Бачу дом, стары з калонамі. Побач фабрыка, нейкая фабрыка. Плот. Уваход на фабрыку. Вароты, на Доме чыгунны балкон.

«Карцінка пайшла» ў адной з жанчын. Калі яна змоўкла, адразу ж загаварыла другая.

— Дом бачу. Шэры ці бруднa-жоўты, стары, рамонт даўно быў. Лесвіца. Адзін поручань адарваны, левы. Другі паверх...

Месца, дзе жылі злачынцы, і нават апісанне знешнасці аказаліся такія дакладныя, што аператыўнікам, якія без цяжкасці ўставілі, дзе размешчаны такі дом, заставалася толькі падняцца на другі паверх і пазваніць ля патрэбных дзвярэй. Гэта справа далёка не адзіная з ліку раскрытых выключна з дапамогай тых, хто аказаўся надзелены рэдкім і невытлумачальным дарам, прамога ведання, ці інсайта.

КАЛІ АПЕРАТЫЎНЫЯ РАБОТНІКІ і следчы прыехалі на месца забойства, дык зусім не ўяўлялі сабе, з якога канца ўзяцца за справу. Забойцу ніхто не бачыў, ён не пакінуў ні адбіткаў пальцаў, ніякіх слядоў, якія маглі б вывесці на яго. Сярод нямногіх прадметаў, далучаных да справы, аказаўся кавалачак паперы з некалькімі словамі. Відаць, абрывак пісьма. Каму належыць напісанае, устанавіць не ўдалося. Хоць і нязначны, але быў шанц, што гэты кавалачак паперы выпаў з кішэні забойцы. Але нават калі гэта і так, дык што з таго? Паперка гэта нават у руках самага вопытнага крыміналіста не вяла нікуды. Але не ў руках празорцы.

Спачатку «пайшла карцінка», на якой празорцы ўбачылі чалавека. Далі яго слоўны партрэт. Потым змаглі апісаць кватэру, дом, вуліцу, на якой ён жыў. І нарэшце, быў названы горад у Сібіры, за тысячы міль ад месца злачынства.

Інфармацыя, якую атрымалі следчыя, дапамагла ім у рэшце рэшт сабраць доказы, і забойца, які быў упэўнены, што яго ніхто ніколі не знойдзе, паўстаў перад судом.

Другі выпадак. Да Людмілы К., надзеленай дарам такога прамога ведання, звярнуліся следчыя са Смаленска. Прапалі дзве жанчыны — бухгалтар і касір. Прапалі пасля таго, як атрымалі ў банку значную суму, прызначаную для выдачы зарплаты. Сталі яны здабычай злачынцаў ці самі збеглі — ні па адной з гэтых версій у следства не было ніякіх даных.

— Я папрасіла паказаць мне іх фота, — расказвае Людміла К. — Ну, што ж? З першага позірку відаць, што і тая, і другая нежывыя. Сумнення нават няма. Трэба было знайсці, дзе яны пахаваны. Я паглядзела на карце Смаленска. Там іх не было. Тады мне прынеслі вельмі падрабязную карту навакolля горада. Тут я «ўбачыла» іх. Абазначыла месца на беразе ракі. Сказала, што закапаны яны неглыбока, на паўметра прыкладна. Пошукавая група накіравалася на месца, якое я ўказала, і адразу знайшла іх. Закапаны яны былі сапраўды неглыбока, як я сказала. Хто гэта зрабіў? Я «бачыла» гэтага чалавека і апісала яго. Дала слоўны партрэт, як гавораць у такіх выпадках. Гэта чалавек, сказала я, надзелены ўладай, ездзіць на машыне, я апісала яе. Вельмі дасведчаны ў справах закону і права. Ён быў блізкі з адной з забітых. З ёю і дамовіўся, каб учыніць злачынства. Але замест таго каб забіць адну, ён забіў і тую, і другую. Так ён збіраўся зрабіць з самага пачатку, гэта не было імпульсіўным учынкам. Потым мне пазванілі са Смаленска. Забойца быў арыштаваны. Тое, што паказаў ён, пацвердзіла мае словы. Чалавекам гэтым аказаўся пракурор горада.

Людміла К. можа сказаць, зірнуўшы на фатаграфію, жывы чалавек ці не. Іншыя празорцы таксама могуць, хоць ім цяжка растлумачыць, як прыходзіць да іх гэта веданне.

«Празорцы», «паэты» — словы гэтыя не выпадкова стаяць побач. У гады, калі само слова «празорца» было непапулярнае ў нашай краіне і не было нічога вядома пра іх, Ганна Ахматава пісала:

Когда человек умирает,
Изменяются его портреты,
По другому глаза глядят,
и губы
Улыбаются другой улыбкой.
Я заметила это, вернувшись
С похорон одного поэта.
И с тех пор, проверяла
часто,
И моя догадка
подтвердилась.

АДНАК ВЕДАННЕ ГЭТА, адчуванне няўлоўнай перамены, якая адбываецца з партрэтам, мае адну асаблівасць. Людміла К. расказала пра гэта. Неяк у Маскве прапаў ваенны лётчык. Яго бацька і сваякі звярнуліся да яе на наступны дзень пасля таго, як ён знік. Яна зірнула на фота. «Ён жывы», — сказала яна і дадала, што з ім нешта здарылася, ўсё цела быццам бы ў ранах і драпінах. Яна ўказала нават, дзе трэба шукаць яго, — у невялікім лесе, каля Белай Дачы. Міліцыя і сваякі накіраваліся туды. Можна ўявіць сабе адчай і жах бацькі, калі яго сына сапраўды знайшлі там, але забітым.

— Я заўсёды прымаю такія рэчы вельмі блізка да сэрца і перажывала разам з бацькам— працягвае Людміла К. — Але да гэтага ў мяне прымяшалася яшчэ і, я сказала б, прафесіянальнае: чаму я так памылілася? Я зноў глядзела на партрэт і бачыла, што чалавек, які на ім, жывы. Праўда, я заўважыла, што фота нібы гасне. Я назірала некалькі дзён і бачыла, як нешта, што я адчувала на ім, быццам бы блякла. На трэці дзень яно згасла амаль зусім, але яшчэ было там. І цалкам згасла на дзевяты дзень. Потым я шмат разоў правярала гэта з іншымі фатаграфіямі. З фатаграфіямі іншых людзей. Гэта пацвярджалася. Тры дні і дзевяць дзён пасля смерці. Але — толькі ў тых, хто памёр насільнай смерцю, хто быў забіты. У тых, хто проста памёр, гэтага не было. Іх фатаграфіі гаснуць адразу. Я не ведаю, не бяруся меркаваць, чаму гэта так. Але так адбываецца.

Аляксандр ГАРБОЎСКІ.

Нездарма кажуць: медсястра — самая галоўная ў бальніцы. Людзі гэтай спецыяльнасці часцей за іншых бываюць побач з хворымі, аказваюць першую дапамогу. Тым, хто страціў здароўе, дзелячы з імі свой боль і набываючы надзею на выздараўленне.

Ірына ГЕРОНІК працуе медсястрой у Мінскай абласной клінічнай бальніцы. Яе прафесіяналізм падтрымліваюць і ацэньваюць калегі, а хворыя ўдзячныя ёй за дабрачынасць і спачуванне.

Фота Я. ПЯСЕЦКАГА.

У інфармацыі аб пасяджэнні Вярхоўнага Савета БССР, змешчанай у «Звяздзе» ад 28 лютага гэтага года пад загалоўкам «Ці быць Мінску Менскам?», паведамляецца, што ў Вярхоўным Савеце па прапанове народнага дэпутата А. Вярцінскага, які спаслаўся на гістарычныя дакументы, будзе разглядацца пытанне аб замене цяперашняй назвы сталіцы Беларусі Мінск на Менск.

МАБЫЦЬ, ЛЕПШ «МЕНЕСК»?

Трэба адзначыць, што назва **Менск** ужо трапляецца ў беларускім друку, асабліва ў публікацыях прадстаўнікоў Беларускага народнага фронту, якія пераканаюць, што назва **Мінск** быццам бы з'явілася ў выніку праводзімай у Беларусі русіфікацыі. З другога боку, паяўляюцца і публікацыі, дзе сцвярджаецца, што форма **Мінск** калісьці была навязана беларусам палякамі.

Але ёсць важкія падставы лічыць, што такія сцвярджэнні не адпавядаюць сапраўднасці. Для доказу гэтага лепш за ўсё звярнуцца да надзейных гістарычных дакументаў. Як вядома, самай аўтарытэтнай крыніцай звестак па ранняй гісторыі ўсходнеславянскіх народаў з'яўляецца старажытны летапіс «Повесть временных лет», складзены, як мяркуюць, у пачатку XII ст. манахам Кіева-Пячэрскага манастыра Нестарам. У гэтым летапісе пры паведамленнях аб падзеях 1067 г. адзначана: «Си же братья взяша Мѣнескъ, и исѣкоша мужѣ, а жены и дѣти вдаша на щиты» («браты ж узялі Мінск і перабілі ўсіх мужчын, а жанчын і дзяцей захапілі з сабой як ваенную здабычу»). У іншым месцы летапісу пад 1104 годам паведамляецца: «сего ж лѣта исходяща, посла Святополкъ Путяту на Мѣнескъ» («на зыходзе гэтага ж года паслаў Святаполк Пуцяту на Мінск»). У пазнейшым Суздальскім летапісе пад 1135 г. запісана: «В то же лѣто ис Турова иде Изяславъ в Мѣнескъ». Гэтых цытат дастаткова, каб пераканацца, што ў эпоху стварэння летапісаў наш цяперашні Мінск меў назву **Мѣнескъ** (сучасным пісьмом ...

... помнікаў, дзе побач з формай **Менскъ** адзначана і форма **Минскъ.** На гэтыя факты Баркалабаўскага летапісу звярнуў увагу ў свой час буйнейшы гісторык беларускай мовы Я. Ф. Карскі ў апублікаваным ім у 1908 г. чарговым выпуску «Беларусаў». Але тады даследчык адзначыў, што для яго застаецца няясная прычына з'яўлення формы **Минск** «і ў старажытных творах ды і ў цяперашняй жывой мове». Пазней у публікацыі 1930 г. Я. Ф. Карскі змяненне формы **Мѣньскъ** у **Минскъ** тлумачыў украінскім уплывам. Гэту з'яву ён ставіў у адзін рад са змяненнем ранейшай формы **Несъвѣжъ** у **Несвиж.**

У наш час мову Баркалабаўскага летапісу спецыяльна даследавала Н. Т. Вайтовіч. Вынікі яе шматгадовага вывучэння апублікаваны ў манаграфіі «Баркалабаўскі летапіс», якая выйшла ў свет у 1977 г. пасля смерці аўтара. Н. Т. Вайтовіч устанавіла, што помнік быў створаны ў перыяд паміж 1594—1596 і 1608 гадамі, на ўсходзе Беларусі, аўтарам яго быў ...

... Баркалабаўскі летапіс канца XVI—пачатку XVII ст. з'яўляецца адным з першых беларускіх ...

докъ — новгородский. Пры такой устойлівасці адзначаных форм цяжка дапусціць, што **Минскъ** аказаўся чамусьці выключэннем і падпарадкаваўся польскаму ўплыву. Пры усім гэтым важна мець на ўвазе, што трансфармацыя формы **Менскъ** у **Минскъ** адбылася ў выніку спантаннага развіцця фанетычнай сістэмы беларускай мовы, а не па загаду, указу ці распараджэнню якой-небудзь уплывовай асобы ці ўрадавай установы, як гэта было нярэдкім у недалёкім мінулым.

Як бы ні тлумачыць такое змяненне, несумненным застаецца факт, што ў старабеларускай пісьменнасці новая форма **Минскъ** каля сярэдзіны XVII ст. фактычна выцесніла ранейшую форму **Менскъ.** Аб гэтым сведчаць апублікаваныя гістарычныя матэрыялы. Так, форма **Минскъ** адзначаецца ў беларускіх летапісах (гл. «Полное собрание русских летописей», т. 32, М., 1975). Даступныя аўтару гэтай нататкі рукапісныя матэрыялы Літоўскай метрыкі таксама пацвярджаюць паступовае змяненне формы **Менскъ** у **Минскъ.**

З пункту погляду гісторыі фанетычнай сістэмы ўсходнеславянскіх моў у рускай мове са старажытнарускага этымона **Мѣньскъ** заканамерна павінна была развіцца форма **Менск** у выніку супадзення старажытнага «ѣ» з «е», як у словах **лес, место, свет, цвет.** Тым часам у рускай мове ўжываецца толькі форма **Минск.** Можна меркаваць, што там яна з'явілася пад уплывам беларускай мовы, дзе **Минскъ**, як было паказана вышэй, ...

... му, відаць, садзейнічала знаёмства тагачасных літаратараў і гісторыкаў са старабеларускай пісьменнасцю і гэта форма была выкарыстана як адзін са сродкаў моднага тады адштурхоўвання ад рускай мовы. Толькі ў 1939 г. рашэннем Вярхоўнага Савета БССР форма **Менск** была заменена формай **Мінск** як адзіна ўжывальнай у беларускай народнай мове.

Калі ж не прымаць пад увагу факты сучаснай беларускай мовы і адшукваць найбольш пашыраныя ў старажытнасці формы, дык цалкам было б апраўданым замест сучаснай формы **Мінск** ужываць не форму **Менск** XVI стагоддзя, а варыянт **Менеск** эпохі Кіеўскай Русі, бо такая форма больш старажытная і, значыць, больш аўтарытэтная, і яна ўзгадняецца з народнай легендай аб заснаванні Мінска волатам-чарадзеем Менескам. Калі Вярхоўны Савет БССР згодна з рэкамендацыяй А. Вярцінскага ўзаконіць форму **Менск**, дык у жыхароў Полацка будзе важкая падстава перайсці на ўжыванне ранейшай формы **Полтескъ**, якая шырока адлюстравана ў старажытнай пісьменнасці. Услед за гэтым жыхары Віцебска маюць права аддаць перавагу старажытнай форме **Витбескъ.** Адсталымі правінцыяламі могуць аказацца аршанцы, калі сучасную назву свайго горада Орша (у мясцовым вымаўленні —Ворша) не заменяць на старажытную назву **Рша.** Невядома, якое рашэнне прыме і насельніцтва іншых беларускіх гарадоў, калі даведаецца, што ў старажытных пісьмовых крыніцах зафіксаваны тапонімы **Гомий, Изяславль, Клеческъ, Логожескъ, Пинескъ.**

Такія замены маглі б быць апраўданымі гістарычнымі крыніцамі і для іншых гарадоў. Вядома, напрыклад, што ў так званым Васкрэсенскім летапісе змешчаны вялікі спіс назваў старажытных гарадоў XIV—XV стст., і гэты спіс мае значэнне тагачаснага афіцыяльнага дакумента. У ліку гарадоў на тэрыторыі Беларусі тут ...

А. ЖУРАЎСКІ,
загадчык аддзела гісторыі беларускай мовы Інстытута мовазнаўства АН БССР, член-карэспандэнт АН БССР.

АБ'ЯВЫ

Згублены гербавую пячатку, штамп ГЗМ (1, 2, 3, 4 кварталаў), чэкавую кніжку, вуглавы штамп, канцылярскі штамп гасразлікавага вытворчага цэнтра «Садзейнічанне» лічыць несапраўднымі.

Згублены гербавую пячатку і адрасны штамп Беларускага рэспубліканскага прадпрыемства «Дзіцячы фонд» лічыць несапраўднымі.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

15 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

11.20. «Кракадзіл пустыні». Кінанарыс.
11.35. Да 100-годдзя з дня нараджэння М. А. Булгакава. «Белая гвардыя». Спектакль Саратаўскага акадэмічнага тэатра драмы.
12.45. Камера даследуе мінулае. «Здрадніцы». Фільм аб жонках «ворагаў народа».
13.45. «Інспектар Лосеў». Тэлевізійны маст. фільм. 2-я серыя.
14.55. Амерыканскі футбол. Першынство сусветнай лігі.
15.55. «Сюіта для чатырох труб». Фільм-канцэрт.
16.25. Праграма перадач.
16.30. Мультфільмы. «Чыпаліна», «Тайна краіны Суніцы».
17.30. «Дзеці Чарнобыля — боль і надзея».
18.00. Па роднай краіне. Дак. фільмы «Ахоўваецца дзяржавай», «Паклон з Саратава».
19.00. Панарама.
19.30. Наш каментарый.
19.35. Аспекты. Што можа калектыў? Саўгас «Добраахвотнік» Клічаўскага раёна.
20.15. «Салаўіны дзень». Фальклорная музычная праграма.
20.45. Калыханка.
21.00. Працяг фальклорнай музычнай праграмы «Салаўіны дзень».

Першая агульнасаюзная праграма

11.50. Мультфільм.
12.00. ТСН.
12.15. «Забавы маладых». Маст. фільм.
13.35. Прэм'ера дак. фільма «Час вяртаць даўгі».
14.00. «Парадыз-кактэйль». Музычна-забаўляльная праграма.
15.00. ТСН.
15.15. «Коннік, якога чакаюць». Тэлевізійны маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
17.30. Свет захопленых. «Дамком».
17.45. Прэм'ера тэлевізійнага дак. фільма «Калядная варажба па Булгакаву».
18.15. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
19.15. «Капіталізм у чалавечым абліччы». Тэлевізійны нарыс.
19.50. Старадаўнія рамансы. Выконвае І. Кабзон.
20.05. «Забойства ў доме вікарыя». Тэлевізійны маст. фільм (Вялікабрытанія). 1-я серыя.
21.00. Час.
21.40. «Забойства ў доме вікарыя». 2-я серыя.
22.35. Музычнае падвор'е. Праграма тэлебачання Аўстрыі.
0.05. ТСН.
0.20. «Чао, Буйноў, чао!»
0.40. Прэм'ера тэлевізійнага маст. фільма «Гісторыя хваробы».

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. Пазнаць адзін аднаго. Прэм'ера дак. фільма пра хантаў «Уцекачы з Кагалыба».
18.05. Прадпрымальніцтва: быць ці не быць? Глава 2-я «Страсці».
18.50. Тэма з варыяцыямі. Канцэрт свецкай і духоўнай музыкі.
19.20. «Паміж ценем і святлом, ці Рапіра Гамлета». Тэлевізійнае эсэ І. Залатускага.
20.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. «Рускія пайшлі».
21.00 Час (з сурдаперакладам).
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
22.45. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР. У перапынку (**23.00**) —«Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
23.30. «Чужы званок». Тэлевізійны маст. фільм.
00.35. Тэлевізійны конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні «Ялта-91». Адборачны тур.

16 мая

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.40. Праграма перадач.
8.45. «Пявучая Расія». Тэлевізійны маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
11.05. «Талінскі заапарк». Тэлевізійны дак. фільм.
11.35. Камера даследуе мінулае. «Пагранічны канфлікт». Фільм пра савецка-фінскую кампанію 1939—1940 гг.
12.35. «Нараджэнне аркестра». Прэм'ера музычнага відэафільма (СССР—ЗША). 1-я серыя.
13.30. «Інспектар Лосеў». Тэлевізійны маст. фільм. 3-я серыя.
14.35. «Куб». Навукова-папулярны фільм.
14.55. Рытмічная гімнастыка.
15.25. Іграе Р. Тазейдзінаў (балалайка).
15.45. «У дэльце Ілі», «Даўгава». Тэлевізійныя дак. фільмы.
16.25. Праграма перадач.
16.30. Тэлебачанне—школе. Беларуская літаратура. 9 клас. Пясняр красы і гармоніі (Максім Багдановіч і яго паэзія).
17.00. Мультфільм «Кароль і дыня».
17.15. Для дзяцей. С. Коган, С. Яфрэмаў. «Яшчэ раз пра Чырвоную Шапачку». Спектакль Кіеўскага гарадскога тэатра лялек.
18.00. «Нашчадак», «Парушальнікі спакою». Тэлевізійныя дак. фільмы.
19.00. Панарама. Інфармацыйная праграма.
19.30. Зачытайце маё пісьмо...
19.35. Вецер вандраванняў. Тэлевізійнае падарожжа.
20.20. «Каслінскі гран-пры». Кінанарыс.
20.30. Тыдзень беларускага ўрада. Служба інфармацыі Савета Міністраў БССР паведамляе...
20.45. Калыханка.
21.00. На музычных паралелях. Рамансы Мілія Балакірава. Спявае М. Майсеенка.
21.30. «Кропелька». Кінанарыс.
21.40. Рэклама.
21.45. Крок. Інфармацыйна-публіцыстычная праграма для моладзі.
22.45. «Усё перамагае каханне». Маст. фільм.
23.55. Рэха дня.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Раніца.
9.00. Паводле зводак МУС СССР.
9.15. Прэм'ера тэлевізійнага маст. фільма «Бярозавы гай сведчыць» (Кітай). 1-я серыя.
10.10. Іграе Э. Грач.
11.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
12.00. ТСН.
12.15. «Юрты ў стэпе». Перадача з Валгаграда.
12.40. Вам, ветэраны... «Хадзілі мы паходамі». Песні савецкіх кампазітараў выконвае Чырванасцяжны ансамбль Балтыйскага флоту.
15.00. ТСН.
15.15. Фільм — дзецям. «Фантазіі Вяснухіна». 1-я і 2-я серыі.
17.20. «Рубаі Хаяма». Фільм-балет.
18.30. «Мерыдыян». Міжнародныя навіны.
18.45. ...Да 16 і старэйшым.
19.30. Хвіліны паэзіі.
19.35. Рэклама Міжнароднага тэлевізійнага фестывалю «Ступень да Парнаса».
20.00. Прэм'ера тэлевізійнага маст. фільма «Бярозавы гай сведчыць» (Кітай). 1-я серыя.
21.00. Час.
21.45. Паводле зводак МУС СССР.
22.00. Свет опернага тэатра.
23.00. «Дапамажы сабе сам». Па старонках перадач.
23.45. Пад знакам «пі». У перапынку—(**0.45.**)—ТСН.

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. «Супраць неба — на зямлі». Навукова-папулярны фільм.
8.35, 9.35. Агульная біялогія. 11 клас. Як ствараюць новыя расліны.
9.05. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
10.05. Іспанская мова. 2-гі год навучання.
10.35. Біялогія. 8 клас. Млекакормячыя.
11.00. «Адзінаццаць дзён у Амерыцы». Перадача 1-я.

Праграма тэлебачання Расіі

17.00. «Новасібірскі салон».
17.30. У гасцях — праграма «Альтэрнатыва».
18.15. «Вяцкія майстры».
18.45. Парламенцкі веснік Расіі.
19.00. Арэна.
20.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Рытмічная гімнастыка.
21.00. Час (з сурдаперакладам).

Праграма тэлебачання Расіі

21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
22.30. «І ўся любоў...»
22.40. Алесь Адамовіч: прашу слова.
23.00. «Весткі». Інфармацыйны выпуск тэлебачання Расіі.
23.15. Тэлевізійны тэатр Расіі. Да 100-годдзя з дня нараджэння М. А. Булгакава. «Белая гвардыя». Спектакль Саратаўскага акадэмічнага тэатра драмы.
0.25. Тэлевізійны конкурс маладых выканаўцаў эстраднай песні «Ялта-91». Адборачны тур.

РАДЫЁ

16 мая

9.35 — беларускія народныя мелодыі. 10.15 — да 80-годдзя пісьменніка В. Віткі. А. Васілевіч. «Душа і сэрца — дзецям». 10.39 — В. Вітка. «Вавёрчына гора». Інсцэніраваная казка. 11.20 — «Дыялог». Дыскусійна - публіцыстычная праграма. 11.40 — У. Солтан. Сімфанічная паэма. 12.30 — у абедзенны перапынак. Інфармацыйна - музычная праграма. 13.30 — на хвалі часу. «Прадпрымальнікі». Перадача з Бабруйска. 14.00 — іграе піяніст С. Мікулік. 14.10 — «Чалавек. Грамадства. Закон». Радыёчасопіс. 15.15 — мелодыі В. Пятрова. 15.30 — «Пункт погляду». Перадача на міжнародныя тэмы. 16.15 — «Рамантыкі». 16.45 — «Крок насустрач сабе». Гутарка ўрача-псіхолага К. Сяльчонка. 17.15 — канцэрт з твораў Д. Смольскага. 18.40 —«Ад нашага ўласнага карэспандэнта». 19.30 — на сесіях Вярхоўных Саветаў СССР і РСФСР. 20.00 — «З думай пра родную мову». Рэкламна - інфармацыйная праграма. Рэпартаж з Мінскага педінстытута імя Горкага. 20.15 — вячэрняя казка. 20.45 — пошта радыё. 21.00 — «Ад шчырага сэрца». Музычная праграма па пісьмах радыёслухачоў. 22.15 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 23.15 —радыёстанцыя «Юнацтва». Праграма «Вячэрні кур'ер».

НАДВОР'Е

15 мая

Усход, захад, даўжыня дня: Мінск — 5.07, 21.04, 15.57; Віцебск — 4.51, 21.01, 16.10; Магілёў — 4.57, 20.54, 15.57; Гомель — 4.59, 20.46, 15.47; Гродна — 5.22, 21.20, 15.58; Брэст— 5.31, 21.12, 15.41.

Сёння ўдзень па рэспубліцы пройдуць кароткачасовыя дажджы, магчыма навальніца. Тэмпература паветра ў Віцебску, Гродна — 13—15, Брэсце, Мінску, Магілёве — 15—17, Гомелі — 18—20 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак па рэспубліцы ўначы пераважна без ападкаў, удзень месцамі кароткачасовыя дажджы, навальніцы. Тэмпература паветра 16-га ўначы — 3—8, удзень — 15—20, 17-га ўначы — 6—11, удзень — 19—24 градусы цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ
СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Аб дадатковых мерах па кампенсацыі насельніцтву страт у сувязі з ростам рознічных цэн». Указ Прэзідэнта СССР.

Парламент вачамі выбаршчыкаў. Падборка карэспандэнцый.

«Быць прыярытэту вёскі». Каментарый да пастановы Савета Міністраў БССР.

«Настрой змрочны, але шанц выратавацца яшчэ ёсць». Прагноз вучонага.

«Кур'ер планеты». Агляд паведамленняў з-за рубяжа.

«Не застацца без «святла». З пункту гледжання спецыяліста.

«Ваша думка?» Экспрэс-анкета.

«...Толькі так і трэба?» Роздум публіцыста пра дзяцей і пра нас.

«Пасрэднік». Рэклама, аб'явы.

«Крымінальнае асяроддзе». Пастаянная рубрыка «Советской Белоруссии».

«Не вешаць носа!» Футбол.

«Горкае прызнанне». Чытач—чытачу.

Намеснік галоўнага рэдактара М. В. МІХАЕВІЧ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Тыраж 102.822. Індэкс 63850. Зак. № 93. *Выходзіць 250 разоў на год.*

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12